د اسلام دریم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

عثمان ابن عفان رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۳)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

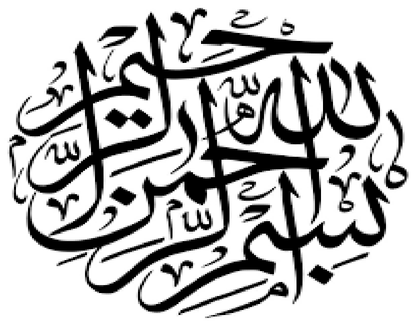

کتاب پېژندنه:

نوم : -------------- د عثمان ابن عفان (رضي الله عنه) سیرت.

لیکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتین).

ژباړن : -------------- خپله لیکوال.

ټایپ : -------------- حبل الله (المتین)

ډیزاین او PDF: --------- N. RASOOLI

کال: --------------- ۱۳۹۸ هجري لمریز

د خپرولو شمیره: --------- (۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... **صفحه**
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوله برخه: .... (۱)
د نسب شجره يې: .... (۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دويمه برخه: .... (۲)
عثمان (رضي الله عنه) ته ذين النورين ولې وايي: .... (۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دريمه برخه: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) حبشې ته دويم ځل هجرت: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورمه برخه: .... (۷)
د رقيه (رضي الله عنها سره نکاح: .... (۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځمه برخه: .... (۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپږمه برخه: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د ميرمنې رقيه بي بي وفات: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوومه برخه: .... (۱۲)
د تبوک غزا ته د مجاهدينو تيارول: .... (۱۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتمه برخه: .... (۱۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نهمه برخه: .... (۱۹)
د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) خلافت، باران نه کيدل او د عثمان (رض) صدقات........ (۱۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت لسمه برخه: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) کوهی: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت يولسمه برخه: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) فضايل: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دولسمه برخه: .... (۲۵)
د حديبې صلحه: .... (۲۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت ديارلسمه برخه: .... (۲۷)
د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خوب ليدل: .... (۲۷)
د صلحې د شرايطو متن ليک: .... (۲۸)
معاهدې شرطونه: .... (۲۸)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څوارلسمه برخه: .... (۲۹)
مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه: .... (۲۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځلسمه برخه: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپاړسمه برخه: .... (۳۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عثمان (رضي الله عنه) باندې د جنت زيری: .... (۳۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوولسمه برخه: .... (۳۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتلسمه برخه: .... (۳۶)
په اخيستو او خرڅولو کې اسانتياوې: .... (۳۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نورلسمه برخه: .... (۳۷)
د دين فکر او کرامات: .... (۳۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شلمه برخه: .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت اسباب او د جنت زيری .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت يوويشتمه برخه: .... (۴۱)
عبدالله ابن سبا څوک وو؟ .... (۴۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دوويشتمه برخه: .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغيانو او دوکه شويو مسلمانانو ته خبرداری .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت درويشتمه برخه: .... (۴۵)
د محاصرې جارې والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې .... (۴۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورويشتمه برخه: .... (۴۶)
عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟ .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) شهادت: .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت پنځويشتمه برخه: .... (۴۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کيدل: .... (۴۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه[1] د سيرت (۱) برخه

نوم: عثمان.

القاب: ابو عبدالله، ذالنورين او كثير الحيا.

عثمان غني رضي الله عنه د پلار نوم عفان ابي القاص الاموي القريشي.

د مور نوم يې: اروي بنت كريز.

د زيږيدلو ځاى مختلف ښودل شوي، مكه يا طايف.

د زيږيدلو نيټه يې **۵۷۲** ميلادي د عام الفيل نه شپږ كاله وروسته يعنې چې ابرهه په مكه مكرمه د حملې اراده كړې وه شپږ كاله وروسته.

ورونه يې له مور لخوا:

وليد بن عقبه، خالد بن عقبه، عمر بن عقبه، يوازې د مور نه خور آم كلثوم بنت عقبه، خپله خور آمنه بنت عفان.

د عثمان رضي الله عنه بيبياني:

آم عمر بنت جندب، فاطمه بنت الوليد ، رقيه بنت النبي صلى الله عليه وسلم آم، كلثوم بنت النبي صلى الله عليه وسلم، فاخته بنت غزوان، آم بنين بنت عيينه، رمله بنت شيبه او نائله بنت الراشه.

د عثمان رضي الله عنه اولادونه:

عمرو (رضي الله عنه)، خالد (رضي الله عنه)، ابان (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، مريم، وليد (رضي الله عنه)، سعيد (رضي الله عنه)، آم سعيد (رضى الله عنها) عبد الله (رضي الله عنه)، عبد الله الصغير (رضي الله عنه)، عبد المالک (رضي الله عنه)، عائشه (رضى الله عنها)، آم ابان (رضى الله عنها)، آم عمر (رضى الله عنها)، آم خالد (رضى الله عنها) ام ريان، آم ابان الصغرى (رضى الله عنها) او اروي (رضي الله عنه).

- عثمان رضي الله عنه له ماشوموالي ډير مهربانه او سخي انسان وو، تجارت سره يې ډيره مينه وه، همېشه به مختلفو ملكونو ته د تجارت لپاره تللو، دومره حياناک وو، چې كافرانو به د بيت الله شريف طواف په لغړه كولو، خو عثمان رضي الله عنه به ستركې ښكته نيولى وې چاته به يې نه كتل او نه به يې خپل عورت ښكاره كولو تر دې چې خپل لباس به يې هم د چا په وړاندې نه بدلولو.
- شرابو نه يې كركه كوله، دخپل عقل په بركت يې خپل قوم كې او چت مقام حاصل كړى وو، سخاوت يې د جهالت دور كې هم مشهور وو، هر مسكين، فقير، يتيم او كونډې سره به يې ممكن كومک كولو.
- د عمر (۳۴) كال يې وو چې د شام سفر باندې لاړوو، عثمان رضي الله عنه خپله فرمايي، چې موږ د شام نه بيرته راروان شو، چې د آلزرقامقام ته راورسيدو نو قافله مو واړوله چې ارام وكړو، موږلا اوده شوي نه وو، خو نيم خوبه حالت كې وو چې غيبي اواز مو واوريدو، چې پورته شئ تاسې لا تر

[1] - رواه مسلم شريف، والترمزي و ابن ماجه فى باب حكاية الصحابه (رض)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سـه غفلـت کـې یـې او مکـه کـې نبـي علیـه سـلام مبعـوث شـوی، عثمـان رضـي الله عنـه، فرمـايي ټولـو اواز واوريدو خو اواز کوونکی معلوم نه شو.

☚ نـو مـوږ بیرتـه قافلـه بـار کـړه او راروان شـو، چـې کلـه مکـې تـه داخـل شـو نـو تـر ټولـو اول ابـوبکر صـديق (رضـي الله عنـه) مخـې تـه راغـې، ابـوبکر صـديق (رضـي الله عنـه) راتـه وويـل چـې عثمانـه زه تاسـې پسـې ګرځېدم چېرته ورک وې؟

نـو مـا ورتـه وويـل: زه خـو د شـام پـه سـفر تللـی وم، تجـارتي قافلـه مـې اوس راورسـيده، ولـې خيـر شـه؟ زمـا سـره دې کـوم کـار وو؟ نـو ابـوبکر صـديق (رضـي الله عنـه) راتـه وويـل ولـې تـه نـه يـې خبـر چـې څـه پـېښ شـوي؟ عثمـان رضـي الله عنـه فرمـايي مـا ورتـه وويـل خلکـو لاره کـې خبـر کـړم، نـو ابـوبکر صـديق رض رضـي الله عنـه راتـه وويـل نـو بيـا سـتا څـه رايـه ده تـه خـو عقلمنـد انسـان يـې تـا تـه دې کـار کـې سستي نده پکار.

کـه سـتا د محمـد (صـلی الله علیـه وسـلم) پـه بـاره کـې کـوم بـل نظـر وي مـا خبـر کـړه، عثمـان (رضـي الله عنـه) وايـي مـا ورتـه وويـل: زه نـه پـوهېږم خـو تـر محمـد (صـلی الله علیـه وسـلم) غـوره او صـادق انسـان خـو مـوږ کې بل نشته.

نـو دې وخـت کـې رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) پـه همـدې لاره تیرېـدلو، چـې مـوږ يـې ولیـدلو تشـريف يـې راوړو او ويـې ويـل: عثمانـه د خیـر پـه کـار کـې سسـتي مـه کـوه او زه يـو ازې عربـو تـه نـه بلکـې ټـولې نـړۍ ته پیغمبر راستول شوی یم.

☚ عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـايي: نـور صـبر را څخـه و نـه شـو او (لا الـه الاالله محمـد رسـول الله) کلمـه مې وويله.

عثمـان (رضـي الله عنـه) وايـي: بيـا مـې دوارو تـه د شـام د الزرقـا مقـام اواز پـه بـاره کـې وويـل، چـې مـوږ داسـې لـوړ اواز واوريـدو، چـې ټـول يـې رابيـدار کـړو خـو اواز کـوونکی مـو ونـه لیـدو، چـې پـه دې خبـره بانـدې رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم او ابـوبکر صـديق (رضـي الله عنـه) دواړه بیخـي زيـات خوشـحاله شول.

☚ عثمـان رضـی الله عنـه فرمـايي، چـې کلـه زه کـور تـه لاړم، نـو تـره يـا کاکـا مـې ابـي الحکـم خبـر شـو، چـې تـا اسـلام قبـول کـړی؛ هغـه غـاړه کـې رسـۍ يـا پـړی راتـه واچولـو او ټـول بـدن يـې راتـه کلـک وتړلـو، بيـا يـې راتـه وويـل: تـر څـو چـې دې دغـه د يتـيم ديـن نـوي پرېښـودې نـه دې پرېـږدم، عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـايي: چـې مـا ورتـه وويـل: قسـم پـه هغـه ذات چـې ماتـه يـې هـدايت نصـيب کـړی، چـې غوښـې مـې ټوټـه، ټوټه پرې کړې که مې د دې دين نه راوګرزوې.

☚ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـايي: چـې کلـه مـې تـره ابـو الحکـم پـوی شـو چـې اراده مـې کلکـه ده نـو بیرتـه يـې خوشـې کـړم، نـو سمدسـتي دار ارقـم تـه راغلـم چـې دې وخـت کـې فقـط ابـوبکر صـديق (رضـي الله عنـه)، علـي (رضـي الله عنـه)، زيـد بـن حـارث (رضـي الله عنـه) او خديجـه رضـی الله عنهـا مسـلمانان شـوي وو، چې نارينه وو کې څلورم زه وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان ذين النورين (رضي الله عنه) د سيرت (۲) برخه:

➤ د انس ابن مالک (رضي الله عنه) څخه روايت دی، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي، چې زه به د هغه چا نه څنګه حيا نه کوم چې ملايکې ترينه حيا کوي؟

عثمان رضی الله ته ذی النورين ولې وايې؟

دا ځکه، عثمان رضی الله عنه د رسول الله صلی الله عليه وسلم دوه لورګانې په نکاح کې اخيستې وې، اول يې رقيه (رضي الله عنه) بيا چې کله هغه وفات شوه نو ام کلثوم (رضي الله عنه) يې ورته په نکاح کړه، تفصيل به يې په خپل وخت ذکر شي.

کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته معلومه شوه، چې د عثمان (رضي الله عنه) تره ابو الحکم هغه ترلی وه او همدغه وخت نه بعد کافرانو ياسر (رضي الله عنه) او آم ياسر (رضي الله عنه) مور او زوی شهيدان کړل نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خپل صحابه راغونډ کړل او ورته يې وفرمايل که تاسو هجرت کولای شئ؟ نو تاسې حبشې ته هجرت وکړئ زما خو تره ابو طالب شته هغه زما دفاع کوي خو تاسو ته خطر دی.

تاسو خو ياسر (رضي الله عنه) او دهغه مور وليدل، چې کافرانو شهيدان کړل، نو تاسې حبشې ته لاړ شئ هلته يو عادل بادشاه دی، چې اصمحه نوميږي هلته څوک په چا ظلم نه شي کولای، تاسو هلته اوسئ تر څو چې دغه دين مظبوط شي او ملګري مو زيات شي بيا به راشئ، نو (۱۵) يا (۱۶) تنان هجرت کولو ته تيار شول، چې د دوی په سر کې عثمان (رضي الله عنه) وو، او دغه په اسلام کې اولنی هجرت وو چې دغه کسانو ته په برخه شو.

(۱) عثمان ابن عفان (رضي الله عنه)

(۲) رقيه (رضی الله عنها) بنت محمد (صلی الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) بي بي.

(۳) ابو حذيفه ابن عقبه (رضي الله عنه).

(۴) سهلة بنت سهل (رضی الله عنها) د ابو حذيفه بي بي.

(۵) بير ابن عوام (رضي الله عنه).

(۶) مصعب ابن عمير (رضي الله عنه).

(۷) عبد الرحمن ابن عوف (رضي الله عنه).

(۸) ابو سلمه بن عبد الاسد (رضي الله عنه).

(۹) ام سلمه (رضی الله عنها) بنت ابی امية د ابي سلمه بي بي.

(۱۰) عثمان ابن مظعون (رضي الله عنه).

(۱۱) عامر ابن ربيعة (رضي الله عنه).

(۱۲) ليلا بنت ابي خصمة (رضی الله عنها) د عامر ابن ربيعة بي بي.

(۱۳) ابو سبره بن ادهم (رضي الله عنه).

(۱۴) حاطب بن عمرو (رضي الله عنه).

(۱۵) سهيل (رضي الله عنه).

(۱۶) عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه).

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د دغې مهاجرينو مشر عثمان ابن مظعون رضي الله عنه وټاکلو، دوی چې کله له کورنو څخه ووتل او نيل درياب ته ورسيدل د مکې مشرکين خبر شول نو سمدستي يې تکړه په آسونو سواره کسان ورپسې واستول؛ خو هغوی چې څنګه هلته رسيدلي وو دوه کشتۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته موجود وې هغه کشتۍ عثمان (رضي الله عنه) په کرایه واخیستې هره یوه یې په یو دینار او دغه (۱۵) تنان مهاجرین پکې سپاره شول، کله چې کشتۍ د نیل دریاب منځ ته ورسیده د مشرکینو کسان د نیل دریاب غاړې ته ورسیدل؛ خو هغوی ته نورې کشتۍ په لاس ورنغلې چې په کې سواره شي نو بیرته ستانه شول.

او دغه مهاجرین الله (ج) سلامت حبشې ته ورسول، هلته یې د اصمحة بادشاه سره ارام او سیدل پیل کړل؛ خو په همدې وخت کې یو بل ظالم بادشاه په حبشه حمله وکړه غوښتل یې دغه بادشاه مړ کړي، نو دوی د دریاب پورې غاړه د حبشي د بادشاه د فوځ سره سخت مقاومت وکړ.

ام سلمه (رضی الله عنها) فرمایي: په دې وخت کې په موږ سخته پریشاني راغله چې الله ج دې نکړي که دغه عادل بادشاه مړ شي نو زموږ به څه حال کیږي او په بې صبرئ سره مو انتظار کولو اخر کې مو فیصله وکړه، چې زموږ یو تن باید هلته ورشي که جنګ دوامداره شو کومک به ورسره وکړي او که د حبشې بادشاه کامیاب شو نو موږ ته به زر خبر راورسوئ، نو؛ موږ ټولو به دعاګانې کولې چې الله ج دغه عادل بادشاه کامیاب کړي نو زبیر ابن عوام (رضی الله عنه) لامبو یاده وه او تکړه هم وو، هغه ته مو ژۍ یا د پسه پوستکی ډک کړ او له سینده پرې پورې یو تلو، دې وخت کې د اصمحه بادشاه لښکر کامیاب شو او هغه بل ظالم یې ووژلو او فوځ یې وتښتېدو، نو زبیر ابن عوام (رضي الله عنه) بیرته په بیړه دې خوا ته راپورې وتلو او موږ ته یې خپل څادر باندې اشارې شروع کړې چې موږ پوی شو چې بادشاه اصمحه کامیاب شوی نو دومره خوشحاله شو چې حد یې نشته، د همدې کال شوال میاشت کې اوازه خپره شوه چې د مکې مشرکینو اسلام قبول کړی، ام سلمه (رضي الله عنه) فرمایي موږ بیرته راستانه شوو، چې خپلو خلکو پسې ډیر خپه وو خو کله چې مکې مکرمې ته رانږدې شو نو معلومه شوه چې هغه اوازه درواغ وه، بعضې مهاجر بیرته حبشې ته لاړل او بعظې مکې مکرمې ته داخل شول.

❃ ❃ ❃ ❃ ❃

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت (۳) برخه:

دوهم وار د حبشې هجرت[2]

➤ په روایتونو کې ذکر شوي کله چې د حبشې نه اولني مهاجرین بیرته راوګرزېدل او مکې مکرمې ته نږدې شول نو معلومه شوه چې د مکې د مشرکینو د اسلام راوړلو خبره درواغ وه بعضې بیرته لاړل او بعضي پټ د چا خوا ته لاړل او امن یې وغوښتو؛ خو د مشرکینو ظلمونه هماغسې جاري وو.

➤ ام سلمه (رضی الله عنها) فرمایي، چې ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته د حبشې د امن او عدل ذکر وکړو او ورته مې ویل چې هلته موږ ته د خپل عبادت مکمله ازادي وه، هغوی په موږ هېڅ پابندي نه وه لګولې، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم بیا صحابه کرامو ته د هجرت امر وکړ، نو دا ځل (۸۳) نارینه او (۱۸ یا ۱۹) ښځې هجرت ته تیار شول؛ خو دومره لوی تعداد مهاجرینو پټ تلل هم له ستونزو خالي نه وو ځکه اول ځل هجرت باندې مشرکین راببیدار شوي وو، بله دا چې په دې دویم

---

[2] - البدایه والنهایه او مسلم شریف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـل هجـرت کـې هـم عثمـان (رضـي الله عنـه) او د رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) لـور او د عثمـان (رضـي الله عنـه) بـي بـي هـم وه او رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم سـره ډېـر زيـات فکـر وو، چـې دوی څنګـه هلتـه پخيـر سـره سـلامت ورسـيږي نـو د تيـر هجـرت پشـان يـې ورتـه د شـپې پروګـرام برابـر کـړو او دغـه مهـاجرين ووتـل کلـه چـې سـحر شـو مکـه مکرمـه کـې اوازه شـوه، چـې زيـات تعـداد مسـلمانانو بيـا هجـرت کـړی نـو ټـول مشـرکين سـره راټـول شـول چـې څنګـه چـل وکـړي ځکـه اولنـي ځـل بانـدې چـې يـې ځوانـان ورپسـې ليـږل وو هغـوی تـري لـه دريابـه پوريـوتي وو نـو دا ځـل بـه هـم دا کـار ناکـام وي اخـر يـې فيصـله وکـړه چـې مـوږ بايـد نجاشـي تـه تحفـې ور ولېـږو او د هغـوی شـيطاني ورتـه وکـړو او عيبونـه يـې ورتـه بيـان کـړو، چـې مـوږ تـه يـې پـه لاس راکـړي او بيـا مـوږ ورسـره هغـه څـه وکـړو چـې زمـوږ زړه يـې غـواړي، نـو؛ تحفـې يـې راغونـډې کـړې او عمـرو ابن العـاص (رضـي الله عنـه) چـې لا تـر اوسـه مسـلمان شـوی نـه وه، او عبـد الله بـن ربيعه ته يې ورکړې او حبشې ته يې ولېږل، مهاجرين هم په خيريت هلته رسيدلي وو.

عمـرو ابن العـاص چـې هوښـيار او زيريـک وه د شـپې يـې د نجاشـي درباريـانو سـره ملاقاتونـه وکـړل تحفـې يـې ورکـړې او هغـوی يـې راضـي کـړل چـې تاسـو بـه صـبا تـه زمـوږ د خبـرو تصـديق کـوئ او نجاشـي بادشـاه بـه دې تـه راضـي کـوئ، چـې دغـه مهـاجر مـوږ تـه واپـس راکـړي، صـبا تـه چـې کلـه عمـرو ابن العـاص او عبـد الله ابـن ربيعـة دربـار تـه د تللـو اجـازت واخيسـتو نـو اول يـې سـجدې ولږولـې بيـا نجاشـي بادشـاه تـه مخامخ ودريدل او خپلې د مکر او فريب نه ډکې خبرې يې پيل کړې او ويې ويل:

☜ بادشـاه عـالي جنـاب دغـه تاتـه راغلـي خلـک ټـول بـد کاره، بـد اخلاقـه، کـم عقلـه او د خپلـو مشـرانو نافرمانه خلک دي دوی به دلته هم فساد خپور کړي.

☜ زياتـه يـې کـړه دغـه خلکـو خپـل د پـلار نيکـه ديـن پريښـې نـوی ديـن يـې پيـدا کـړی، دوی نـه سـتا پـه ديـن دي او نه زموږ په دين نو ځکه ته د دوی له شره ځان خلاص کړه او موږ ته يې وسپاره.

او د دوی دغـه خبـرې درباريـانو هـم پـه مـد وشـد ورسـره تکرار ولـې، چـې هـو بادشـاه صـاحب د دوی نـه مـوږ تـه خطـره ده او درباريـانو هغـه تحفـې چـې د بادشـاه لپـاره وې هـم پـيش کـړې، خـو نجاشـي بادشـاه يـو عـادل انسـان وو امـر يـې وکـړو چـې د دې مهـاجرو لـه ډلـې يـو مشـر يـې راولـئ چـې د هغـوی خبـرې هـم واورم؛ نـو کلـه چـې مهـاجرو تـه خبـر ورسـيد، چـې د مکـې مشـرکينو ورپسـې خلـک رالېږلـي او بادشـاه تـه يـې شـکايت کـړی نـو پـه خپلـو کـې يـې مشـوره وکـړه چـې بايـد جعفـر ابـن ابـي طالـب (رضـي الله عنـه) چـې د رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) د تـره زوی دی او ښـه فصـيحه ژبـه لـري ورولېـږي تـر څـو د مهـاجرينو نـه دفاع وکړي.

نو کله چې جعفر (رضي الله عنه) د نجاشي دربار ته داخل شو نو،

➔ د اسـلام تحفـه يعنـې سـلام علـی عبـد الله الصـالح يـې وويـل او بادشـاه تـه مخـامخ شـو، نـو دغـه اول فرصـت وو چـې عمـرو ابن العـاص تـه پـه لاس ورغـې بادشـاه تـه يـې وويـل ګـوره مـا درتـه نـه وو ويلـي، چـې بې ادبه دي؟

➔ ده تا ته سجده ونکړه چې دا ستا لپاره بې عزتي ده.

➔ بادشاه له جعفر (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه سجده دې ولې و نه لګوله؟

➔ جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل موږ ته اسلام غير د الله جل جلا له نه د سجدې اجازت نه راکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

← بیا نجاشي ورته وویل، چې تاسې ولې د پلار نیکه دین پرېښود ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل، موږ به خپلې لورګانې ژوندۍ ښخولې، یو بل به مو په ناحقه وژل، زنا به مو کوله، دښمنیانې به سلګونه کلونه روانې وې، مالدار به غریب وژل، خو چا به ترینه پوښتنه نه کوله موږ به په خپل لاس بتان جوړ کړل بیا به مو ورته سجدې کولې، دبیت الله نه به مو په لغړه طوافونه کول، د حیا په نوم موږ هیڅ نه پیژندل، رشوت، سود، جواري زموږ عادت وو.

بیا الله (ج) موږ ته نبي صلی الله علیه وسلم راولیږلو، چې د بهترین خاندان نه دی، موږ یې د پورته ذکر شوو بدو عملونو راوګرزولو، د یو الله (ج) عبادت مو شروع کړو هغه موږ ته د صله رحمۍ، نیکو اخلاقو، ظلم نه کولو، سود، رشوت او جواري نکولو امر کوي، دښمني نه کولو ترغیب راکوي

نو نجاشي ورته وویل:

← ایا تاسو سره د هغه کتاب نه څه شته چې ماته یې واوروئ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل هو دادی.

← نو بیا **جعفر** (رضي الله عنه) د سورت مریم اولنې مبارک ایاتونه په اطمنان او ښکلي اواز تلاوت کړل، چې د نجاشي زړه ورته نرم شو، تاثیر یې وربانديې وکړ او په ژړا شو تر دې چې ږیره یې لمده شوه کله چې درباریانو د نجاشي بادشاه ژړا ولیده هغوی هم د مکر ژړاګانې شروع کړې تر هغې چې مخې ته یې کوم شیان ایښي وه هغه لامده شول.

← بیا نجاشي عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) او عبد الله بن ربیعه ته وویل تاسو تلای شئ، قسم دی چې هیڅ کله به هم درته دغه خلک تسلیم نکړم او د هغوی هغه تحفې یې بیرته واپس کړې.

عمرو ابن العاص او عبد الله بن ربیعه بیرته راروان شول، چې لږ مزل یې وکړو عمرو ابن العاص وویل قسم دی زه یو ځل بیا صبا ورځم او دا وار د چل فریب او دروا غو کار اخلم.

عبد الله ابن ربیعه ورته وویل: ظالمه موږ خپل کوښښ وکړ او ته خو پوهیږې چې دغه مهاجرو کې زما او ستا دواړو خپلوان شته نور تر ېتیر شه رازه چې لاړ شو خو عمرو ابن العاص و نه منله بیرته راستانه شول.

صبا ته بیا دربار ته حاضر شول او ویې ویل: بادشاه صاحب دا خلک ستاسو دین پسې هم بد وایې ته ترې پوښتنه وکړه بادشاه بیا جواب وروليګلو چې یو تن راشي او خپله صفايې وړاندې کړي.

دغه خبر مسلمانان زیات تشویش کې کړل کله چې دغه بادشاه او رعیت یې عیسایان وه نو بیا یې **جعفر** (رضي الله عنه) ورولیګلو:

جعفر (رضي الله عنه) ته ټولو وویل: دروغ ویل فایده نلري رښتیا خبره ورته کوه چې هر څه کېږي نصیب به مو وي، **جعفر** (رضي الله عنه) بادشاه ته حاضر شو بادشاه ترې پوښتنه وکړه، چې تاسو د عیسی علیه السلام په باره کې څه عقیده لرئ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل، چې عیسی (ع) د الله (ج) بنده او رسول دی، د مریم بي بي زوی او پوکی نه پیدا شوی دی، د الله (ج) په حکم یې مړي ژوندي کول او د الله (ج) په حکم یې مریضان روغول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ نجاشي چې کلکه دا خبرې واورېدلې یو ډکې یې راوچت کړ او ویې ویل قسم په الله (ج) عیسی (ع) د دې ډکي په اندازه نه زیات او نه کم دی همدغه خبره بیخي صحیح ده.

➔ بیا نجاشي عمرو ابن العاص ته وویل که تاسو سفیران نه وای ما به تاسو قتل کړي وای، خو ځان وباسئ او بیا دلته رانشئ، دوی دواړه بیرته نا امیده راستانه شول، او مسلمانانو حبشه کې ارام ژوند پیل کړو.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت مبارک (۴) برخه [3]

د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لور رقیه (رضي الله عنها) سره نکاح:

د رسول (صلی الله علیه وسلم) د بعثت نه مخکې د رسول صلی الله علیه وسلم دوه ترونه ابولهب او ابوطالب رسول (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ته راغلل، چې دواړه لورګانې رقیه او ام کلثوم د ابولهب ځامنو ته ورکړي، چې دې کار رسول الله صلی الله علیه وسلم او بي بي خدیجه (رضی الله عنها) زیات خفه کړل، ځکه چې ابولهب یو بد اخلاقه، بد کرداره او ظالم انسان وو، او ښځه یې ام جمیل هم له ده بدتره، بد زبانه، بد کرداره او بد اخلاقه وه،

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ځکه انکار نشو کولای، چې ابو طالب ورسره وه او ابو طالب په رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زیات مهربانه وو، همده یې پالنه کړې وه.

نو ځکه یې دواړه لورګانې د ابولهب زامنو ته ورکړې، خو بي بي خدیجې (رضی الله عنها) به همېشه سوالونه کول چې الله (ج) دې دا ودونه ونکړي او کوم مشکل پکې جوړ شي، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مبعوث شو نو تر ټولو زیات مخالفت یې همدې ملعون تره او ښځې ام جمیل کولو چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) کرکه نوره هم زیاته شوه.

یوه ورځ رسول صلی الله علیه وسلم بیت الله شریف کې ناست وو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) هم ورسره وو، چې لعنتي ام جمیل راغله او لاسونه یې د شګو ډک کړي وه چې راورسیده له خولې یې زګونه روان وو او ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) ته یې وویل، چیرته دی هغه د نبوت دعویدار چې خوله یې له شګو ډکه کړم او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې ړه ړه کتل او لیدلو یې نه، بیا بیرته له بیت الله شریف ووتله نو ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه، چې یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ام جمیل خو تا ته کتل ایا ته یې نه لیدلې؟ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل چې الله (ج) ورته په سترګو پردې واچولې دغه واقعه د صفا د غونډۍ نه وروسته وه.

او د صفا واقعه داسې وه، کله چې دغه آیات مبارک نازل شو،

---

[3] - ماخوذ من کتاب الاستعاب باب حکایة الصحابه، البدایه والنهایه، وصحیح مسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم، وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَكَ الْأَقْرَبِيْنَ،

ژباړه: تر ټولو لومړۍ خپل خپلوان وويروه او دعوت ورکړه.

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ټول خپلوان راټول کړل د صفا غونډۍ سره، بیا یې ورته وویل، چې که زه تاسو ته ووایم چې یو خطرناک دښمن تاسو باندې حمله کوونکی دی تاسو به یې ومنئ چې زه رښتیا وایم؟

ټولو په یو اواز ورته وویل هو ته همېشه رښتینی یې تا کله هم دروا غ ندي ویلي، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل نو زه تاسو د الله (ج) د عذاب نه ویروم تاسو زما نبوت ومنئ او مسلمانان شئ، دې وخت کې ابولهب لعین اوچت شو ویې ویل هلاک شې، نعوذ بالله تا موږ د دې لپاره راغونښتي یو، نو الله (ج) د تَبَّتْ يَدَا أَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ مبارک سورت نازل کړو، چې دې کې د ابولهب او د ده د ښځې بدي بیان شوې وه نو ځکه ام جمیل پورته عمل وکړو، کله چې ملعون ابولهب کور ته لاړو نو دواړو ښځې او خاوند خپلو ځامنو ته عتبه او عتیبه ته وویل، که تاسو د محمد (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورنکړ ستاسې لیدل په موږ حرام دي تاسو نه ګورئ چې محمد (صلی الله علیه وسلم) وایې چې زموږ په باره کې سورت نازل شوی.

هغوی کې عتیبه بې له کوم مشکل طلاق ورته ولېږلو خو عتبه په دې کفایت ونکړ او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته راغې اول یې کنځل وکړل بیا یې طلاق ورکړ، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته خیرا وکړه چې د الله (ج) د زمریانو نه دې یو زمری دربانډې مسلط شي چې همداسې وشول او زمري ټوټه ټوټه کړو چې تفصیل به یې بیا وروسته بیان کړو.

دغه زمانه کې هم طلاق یو لوی عیب او شرم ګڼل کیدو نو ځکه بي بي رقیه (رضی الله عنها) او بي بي ام کلثوم (رضی الله عنها) دواړو ځان خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) غېږ ته واچوو او په ژړا شوې.

بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ورته وویل، دا خو زما ارمان وو، چې داسې وخت راشي چې تاسو دواړه د واده نه مخکې له دې لعینانو خلاصې شی او ما به الله (ج) ته سوالونه کول تاسو مه خپه کېږئ، الله (ج) به تاسو ته غوره خاوندان درکړي.

نو عثمان (رضي الله عنه) چې خبر شو چې عتبه بن ابي لهب او عتیبه بن ابي لهب د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورکړی، نو له فرصت نه یې استفاده وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې د بي بي رقیه (رضی الله عنها) د واده پیغام ورولېږلو چې دې سره به یې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره رشته نوره هم مضبوطه شي او د نبي اخرزمان (صلی الله علیه وسلم) لور به یې هم په نصیب شي چې دغه پیغام باندې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجه (رضی الله عنها) زیات خوشحاله شول او دواړو بي بي رقیه (رضي الله عنها) ورته په نکاح ورکړه.

د بي بي رقیه (رضی الله عنها) یې د حبشې د هجرت په وخت یو زوی عبد الله هم پیدا شو، عثمان (رضي الله عنه) د حیا یو نمونه وه ډېر زیات حیاناک وه، سعید ابن العاص (رضي الله عنه) د عایشې صدیقې (رضي الله عنها) نه روایت کوي چې یوه ورځ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور کې تشریف فرما وه، او ارخ یې لږولی وه او پښې مبارکې یې تر پنډیو ښکاره وې نو ابوبکر صدیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(رضي الله عنه) راغی اجازت يې وغوښتو او راغې، خو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) هماغسې پروت وو بيا عمر (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو او راغې خو رسول (صلی الله عليه وسلم) هماغسې پروت وو او پنډۍ مبارکې يې ښکاره وې بيا عثمان (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو نو د راتلو مخکې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) پورته شو او خپلې پنډۍ مبارکې يې پټې کړې.

نو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه پوښتنه وکړه چې يا رسول الله زما پلار او عمر (رضي الله عنه) راغلل ستا پنډۍ مبارکې ښکاره وې او ته پروت وې، خو چې عثمان (رضي الله عنه) راغی ته پورته شوې او پنډۍ دې هم پټې کړې، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل زه به له هغه چا ولې حيا نه کوم چې ملايکې ترينه حيا کوي او بله دا چې عثمان (رضي الله عنه) دومره حياناک دی که زه همداسې پروت وی او پنډۍ مې ښکاره وی نو هغه چې د کوم ضرورت او کار لپاره راغلی وه هغه به ترينه پاتې وو او بيرته به لاړ وه نو ځکه زه ورته راکيناستم.

← يو حديث شريف کې د عبد الله ابن قيس (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) زما سره د قجورو باغ کې ناست وه او اوبو لختي کې يې پښې اچولې وې او اوبه بهيدلې چې دروازه وټکيده نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل، ابن قيسه ورشه يو داسې کس راغې چې جنتي دی دروازه ورته خلاصه کړه، عبد الله قيس (رضي الله عنه) فرمايي چې زه ورغلم دروازه مې خلاصه کړه نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) وو، هغه رادننه شو هغه هم پښې مبارکې اوبو کې ښکته کړې بيا چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل ورشه دروازه خلاصه کړه يو جنتي شخص راروان دی چې ما دروازه خلاصه کړه هغه عمر (رضي الله عنه) وو، هغه هم پښې مبارکې د اوبو لښتي کې ښکته کړې، بيا دروازه وټکول شوه بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل ورشه يو جنتي شخص راغی دروازه ورته خلاصه کړه چې زه ورغلم نو عثمان (رضي الله عنه) وه هغه هم د اوبو لښتي کې خپلې پښې مبارکې ښکته کړې، دوی ټولو ته بار بار د جنت زيری ورکول شوی وه.(*)

د عثمان ذی النورين رضي الله عنه د سيرت (۵) برخه.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) دوهم ځل بيا حبشې ته هجرت وکړ؛ نو هلته مسلمان مهاجرين لږ لږ نور هم روان وه او نجاشي هم اسلام راوړی وه؛ خو د خلکو له ويرې يې فقط مسلمانانو ته اظهار کړی وه.

بل خوا مکمه معظمه کې د مکې يو د لويو سردارانو - وليد بن مغيره او احيحة هم اسلام راوړی وه نو کله چې مهاجرين خبر شول ډېرو پکې د بيرته راستنيدو تکل وکړ، ځکه ټولو نه ډير محبوب خپلوان پاتې وه، چې هغې کې عثمان (رضي الله عنه) او بي بي رقيه (رضی الله عنها) هم وه.

(*) اخرجه صحيح مسلم فی باب عثمان ابن عفان رض صفحه 6363_6362 کتاب نظرات فی تاريخ خلفاء الراشدين استاذ حلمی ناصر مصر حياة الصحابه رض باب عثمان رض.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول (33) نفرو د بیرته تللو اراده وکړه چې عثمان (رضي الله عنه) بي بي رقیه (رضی الله عنها) او ځوی یې او زبیر ابن عوام د بي بي خدیجې (رضی الله عنها) خوری او عبد الله ابن جحش د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د پلار لخوا نه د ترور زوی، والسکران بن عمرو (رضي الله عنه) او نور صحابه مهاجرین وه.

بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې ډیره خپه وه ځکه چې د هغې عمر هم زیات وو بل خوا خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پسې هم خپه وه، چې چا ورته تکلیف نه وي رسولی.

خو حبشه یو افریقایی ملک وه او له مکې ډیره لرې پرته سیمه وه، ځوک د مکې د خلکو له احواله څخه نه خبریدل، دلته مکه کې ام المومنین خدیجې (رضی الله عنها) خپل روح الله (ج) ته سپارلی وه.

او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تره ابو طالب هم وفات شوی وه، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات پریشانه وه ځکه تر ټولو زیات په همدې دوه تنانو ډاډه وو دواړه تری وفات شول نو د هجرت فیصله یې وکړه او اخر یې هجرت هم وکړو؛ خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نورې لورګانې پاتې شوې وې او ام سلمه (رضی الله عنها) هند بنت ابي امیه چې د اول هجرت نه بعد مکه کې پاتې وه هم ورسره بي بي رقیه (رضی الله عنها) حبشه کې مهاجره وه، خو رقیه (رضی الله عنها) ته د مکې هیڅ احوال معلوم نه وو، نو رقیه (رضی الله عنها) خپل خاوند عثمان (رضي الله عنه) ته وویل مور پلار مې ډیر یادیږي او زړه مې داسې ګواهي کوي چې مکه کې کومه لویه پېښه شوې ده؛ که ستا خوښه وي بیرته به لاړ شو؟

عثمان (رضي الله عنه) هم د هجرت لمبو سوزولی وو، ورته یې د تیارۍ حکم وکړ، عثمان (رضي الله عنه) رقیه (رضی الله عنها) او خپل ماشوم عبد الله راروان کړل کله چې له ډیر مشقت او اوږد سفر نه بعد مکې ته راورسیدل نو مکه کې داسې چپه چوپتیا وه لکه چې خزان وهلې وي نو رقیه (رضی الله عنها) تر ټولو اول د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته لاړه هلته یې ام کلثوم (رضي الله عنها)، فاطمه (رضي الله عنها) او ام سلمه (رضي الله عنها) وموندل مور یې تر ستر ګو نشوه.

بل خو هغوی هم د دې په ځای چې د رقیې (رض) راتلو ته یې باید د خوشحالۍ اظهار کړی وای نو د دې استقبال یې په اوښکو تویولو وکړ نو رقیه (رضي الله عنها) پوښتنه وکړه مور مې چیرته ده؟

هغوی ټول چوپ وه بیا یې وویل زر شئ وواېی پلار مې څه شو؟ ما ته یې زر راولئ.

نور مې زړه چوي، هلئ زر شئ وواېی کله هغوی چیرته دي، نو هغوی تري غیږ چاپیرې کړې ورته یې وویل مور، مور خپل روح الله (ج) ته سپارلی او پلار جان مکه پریښې مدینې ته یې هجرت کړی او ابو طالب هم مړ شوی دی.

اخر کې ام سلمه (رضی الله عنها) ورته د لاسه ورکړه چې ته مه خفه کیږه مور هم مدینې منورې ته ځو خو فقط د فرصت انتظار کوو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مور پسې زید بن حارثه (رضي الله عنه) رالیږي، بل خوا عثمان (رضي الله عنه) باندې هم د دې خبر په اوریدو مکه مکرمه سور تنور شوه، نو رقیه (رضی الله عنها) ته یې وویل زرشه تیاری وکړه چې مدینې منورې ته لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقيه (رضي الله عنها) هم د خپل پلار رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ليدلو ته ډيره ليواله وه دواړو د خپل ځوی په شمول مديني منورې ته هجرت وکړ او خپل حبيب (صلی الله عليه وسلم) سره يو ځای شول.
لاره ډيره اوږده وه او د مشرکينو لخوا نه ورته خطر وو خو دوی الله (ج) روغ جوړ ورسول او کوم مانع موجود نه شو.
کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د رقې (رضی الله عنها) او عثمان (رضي الله عنه) د ورتلو نه خبر شو بيخي زيات خوشحاله شو او هغه لا پخوا زيد بن حارثه (رضي الله عنه) مکې ته د ام کلثوم (رضي الله عنها) او فاطمې (رضي الله عنها) راوستو لپاره استولی وه، چې فقط ځو ورځې بعد يې هغوی هم راوستل.
عثمان (رضی الله عنها) مدينه منوره کې هم خپل تجارت شروع کړ او ډير لږ وخت کې يې وده ورکړه چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت په برکت انصار او مهاجرين ټول ترې مستفيد کيدل او د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت هلته هم مشهور شو.
او رسول الله (صلی الله عليه وسلم) به هم ورته د تجارت کولو او د حلال تجارت کولو اجرونه بيانول.[٥]

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت مبارک (۶) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د ميرمنې بي بي رقې رضي الله عنها وفات.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) مديني منورې ته تشريف يوړو نو بي بي رقيه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خديجې (رضی الله عنها) پسې د زيات خفگان له امله مريضه شوه.
دې وخت کې د بدر غزوه پېښه شوه، د بدر غزوه د اسلام تر ټولو مهمه غزوه وه چې مسلمانانو په کې برې حاصل کړ او د کفارو ټول سرکښه مشران پکې مردار شول تر (۷۰) کسانو مردار او همدومره اسيران شول، خو عثمان (رضي الله عنه) چې کله دې غزوې ته تياری ونيوه نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) چې خپله گرانه لور او د دې خراب حالت وليدو نو عثمان (رضي الله عنه) ته يې وفرمايل ته مور سره مه زه ما ته د بي بي رقيه (رضی الله عنها) حالت سم نه ښکاري ته، د دې د خدمت لپاره بايد پاتې شې او عثمان (رضي الله عنه) چې مکمل تياری يې نيولی وه بيا هم د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) مشوره ومنله او پاتې شو.
کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او نور صحابه کرام د بدر له فتحې کامياب بيرته راستانه شول او مدينه منوره کې خلکو يو بل ته د خوشحالۍ زيري ورکول نو په همدې ورځ بي بي رقيه (رضی الله عنها) هم د ځنکدن حالت ته ورسيده، رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته راغی په تندي يې ښکل کړه او هغې خپل روح الله (ج) ته وسپارلو، چې د بي بي رقيه (رضی الله عنها) مرگ ټوله مدينه منوره بيرته د خوشحالۍ نه ژړا ته بدله کړه.

---

[٥] - حلية الاولياء باب عثمانؓ، كتاب الاستيعاب باب خلفاء الراشدين:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) هم ډیر زیات خپه شو، چې هم بي بي رقیه (رضی الله عنها) وفات شوه او هم له غزوې پاتې شوی وه، د بي بي رقیه (رضی الله عنها) تر وفات لږ وخت وروسته ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) عثمان (رضي الله عنه) ولیدو چې ډیر زیات خپه دی؛ نو پوښتنه یې ترې وکړه، چې ولې خپه یې عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل دوه خبرو خپه کړی یم یو د بي بي رقې (رضی الله عنها) مرګ او بل د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره د رشتې شکیدلو، ما په دې افتخار کولو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مې خسر دی، چې دا ماته د جنت ته د تللو یو زیری وه، خو اوس هغه رشته ختمه شوه، نو ځکه شپه او ورځ ناکراره یم؛ نو دغه خبره ابوبکر صدیق (رضی الله عنه) رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یاده کړه ځکه چې د بي بي رقې (رضی الله عنها) غوښتنه او نکاح هم د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) په واسطه تر سره شوی وه.

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته د بي بي ام کلثوم د نکاح وړاندیز وکړو چې په دې خبره ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) زیات خوشحاله شو.

کله چې ابوبکر (رضي الله عنه) دغه خبر عثمان (رضي الله عنه) ته ورسوو نو د ډیرې خوشحالۍ نه د عثمان (رضي الله عنه) له سترګو مبارکو اوښکې توی شوې ځکه چې د عثمان (رضي الله عنه) په خاطر کې دا خبره بیخي نه وه، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ورته دوهمه لور هم په نکاح کړي.

په همدې طریقه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته کلثوم هم په نکاح کړه او عثمان (رضي الله عنه) ته بیا په یو وخت دوه خوشحالۍ په نصیب شوې، یوه د واده بله د رسوالله صلی الله علیه وسلم د رشتې.

چې د دې بختورو ودونو تفصیل به د بیبیانو په مستقل نشراتو کې راشي، چې هغې کې به د رسول الله صلی الله علیه وسلم (۴) لورګانو او ټولو امهات المومنینو ودونو بیان راشي.•

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۷) برخه:

د تبوک یا جیش العسرۀ غزا ته مجاهدینو تیارول:

له یوې خوا دا آیات مبارکه نازل شو،

أَنْفِرُوْا خِفَافاًوَّثِقَالاً وجَاهِدُوا بِأَ مْوَالَكُمْ وَإِنْفُسِكُمْ ...

ژباړه: سپک او درانه جهاد ته لاړ شئ یعنې که اسلحه درسره وي که نه، په مال او ځان جهاد وکړئ.

بل خوا د روم کافرانو چې کله د مسلمانانو فتحې ولیدې نو وار خطا شول چې یوه ورځ به مسلمانان موږ پسې دلته هم راشي نو فیصله یې وکړه چې مسلمانانو پسې راشي او خپل ځای کې یې ختم کړي او د دې کار لپاره یې بیخي زیات لښکر تیار کړ چې تعداد یې (۴۰۰۰۰) زره کسانو ته چې په هر قسم وسله سمبال وو رسیده.

• - اخرجه الواقدی وابن عساکر عن عبدالله ابن زبیرؓ فی الکنزجه ص 294

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم بیغمه نه وو، د هغوی خبرونه به ورته رسیدل نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به چې کله هم د کومې غزا نیت کاوه چاته به یې نه ویل؛ خو دا ځل چې معرکه سخته وه او د رجب المرجب میاشت وه زیاته ګرمي وه او سخته وچکالي هم وه او قجورې بالکل په پخیدو وې، او د عربو اکثره خوراک قجورې وې چې د ټول کال توښه به یې په همدې وخت کې برابروله؛ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ځل خبره پټه و نه ساتله ممبر ته وخوت او په ښکاره یې صحابه کرام جهاد ته را وبلل.

دغه غزنۍ لار چې تقریبا (۱۰۰۰) کیلومتره برابریږي، اوس چې دغه لارې پخې شوي او پوخ سړک لري نو هم (553) شاوخوا کیلومتره لاره جوړیږي.

عبد الرحن بن حباب سلمي (رضي الله عنه) فرمايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د خطبې په محال وو، عثمان (رضي الله عنه) پورته شو او ويې ويل زما لخوا سل اوښان د جهاد د سامان سره د الله په نوم وقف شول، همدا سې عبد الرحن ابن عوف (رضي الله عنه)، عباس بن عبد المطلب (رضي الله عنه) او عبادة ابن صامت (رضي الله عنه) هم اعلان وکړ او په همدې وخت کې د صحابه کرامو نر او ښځو کومکونه شروع کړل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) يوه پوړۍ د ممبر نه راښکته شو بيا يې خلک جهاد ته ترغيب کړل عثمان (رضي الله عنه) بيا د سلو اوښانو سره د سامان او وسلې د وقف کولو وعده وکړه.

دې وخت کې عمر (رضي الله عنه) کور ته لاړو او دا ځل يې له ځانه سره وويل نن به له ابوبکر (رضي الله عنه) مخکې کېږم او خپله نيمه شتمني يې حاضره کړه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه چې کور کې دې څومره مال پرېښود عمر (رضي الله عنه) ورته وويل نيم مال مې پرېښې نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دعا ورته وکړه.

دې وخت کې ابوبکر صديق (رضي الله عنه) هم راورسيدو چې د خپلې شتمنۍ ټول هر څه يې راوړل، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه کور کې دې څه پرېښودل؟ ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ورته وويل هېڅ مې هم نه دي پرېښي، فقط الله او د الله (ج) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مې پرېښي دي، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډير زيات خوشحاله شو او عمر (رضي الله عنه) وويل په الله (ج) قسم چې زه له ابوبکر صديق (رضي الله عنه) نشم مخکې کيداى، ځکه چې ما نيمايي او ابوبکر صديق (رضي الله عنه) پوره شتمني راوړله.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هماغسې د جهاد او کومکونو ترغيب جاري وساتلو او عثمان غني (رضي الله عنه) ورته امداد زياتولو چې اخر کې (۹۵۰) اوښان او (۵۰) اسونه بار وعده يې وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په دا سې حال کې له ممبره راښکته شو چې د عثمان (رضي الله عنه) په باره کې يې د تعجب لاسونه خوځول بيا يې وفرمايل عثمان (رضي الله عنه) که له نن نه بعد کوم ګناه هم وکړي ورته معاف به شي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دى، عثمان (رضي الله عنه) جنتي دى همدا يې تکرارول او له ممبره راښکته شو.

بل خوا هغه خلکو چې هېڅ نلرل د حسرت اوښکې تويولې چې کاش موږ سره څه واى چې کومک مو کړى واى تر دې چې بعضې زنانه صحابيانو (رضى الله عنهم) به لږ څه لاس کې نيولي وه هغه به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیش کړل چا به فقط یو څو قجوري راوړي چا به د غاړې هارونه، ګوتې، پایزیبې راوړل، هېڅوک هم داسې نه وو، چې د خپل وس او توان مطابق یې کومک نه وي کړی.
منافقیو به چې د چا لاس کې لږ شی ولیدو نو یو بل سره به یې سترګه کونه وهل چې دوی ته وګوره په دې لږو شیانو کافران ماتوي، چې په همدې باره کې هم بیا مبارک ایاتونه نازل شول.
عبدالرحمن ابن سمره (رضي الله عنه) فرمایي، چې عثمان (رضي الله عنه) یو ځل (۱۰۰۰) دیناره بل روایت کې (۱۰۰۰۰) لس زره دیناره راوړل او هغه یې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په مبارکه غېږه کې ورواچول او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هغه په خپلو مبارکو لاسونو کې اړول راړول او ویل یې عثمان (رضي الله عنه) هېڅ عمل هم له جنته را و نه ګرځوي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی.
عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) هم د دې پشان حدیث شریف ذکر کړی، د حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) هم بخاري شریف، مسلم شریف، ترمذي شریف او ابن ماجه شریف همداسې ذکر کړی، بل خوا تر (۸۰) زیات منافقین مدینه منوره او تقریباً همدومره کلو بانډو کې وه، چې هغوی په زور او شور د خلکو په منځ کې پټه شیطاني شروع کړه چې دې ګرمۍ ته ګوره د قجورو پخېدو ته ګوره او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دومره لرې ځای جهاد ته د تللو ګوره !
د تبوک غزوې ته جیش العسره ځکه وایې چې تر ټولو غزواتو دې کې د ګرمۍ موسم هم وه تکلیفونه هم ډیر وه، ځکه پوره (۱۵) ورځې له یوې خوا اوږد مزل وه، لاره کې غرونه، دښتې، وچې او صحراګاني وې مجاهدینو سره وسله لږه وه ټول (30) زره مجاهدینو سره فقط (3) زره اوښان او اسونه وو، هرو لس تنانو باندې یوه سورلي وه، چې وار په وار به پرې سپریدل، خو مجاهدینو د دنیا تاوانونه او د لارې تکلیفونه هر څه ومنل او په ډیره بهادري یې ځانونه تیار کړل، مدینه منوره کې فقط زنانه، سپین ږیرې او ماشومان پاتې شول، غیر له منافقینو نور ټول د جهاد مناسب کسان روان شول، سو چه مسلمانانو کې فقط درې تنه پاتې شول چې راتلونکې نشر کې به یې په تفصیل بیان کړو.
رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینه منوره کې تکړه پهلوان او بهادر شخص علي (رضي الله عنه) پرېښود چې د پاتې شوو معذورانو ضرورتونه پوره کړي او که له کوم خوا دښمن راشي نو یوازې هم ورته بس دی.
رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سفر شروع کړ، لاره کې د ثمود قوم هغه ځای هم وه چې الله (ج) وربانـدې غـذاب نـارل کـړی وه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مجاهدینو ته وویل له دې ځایه په تیزئ سره تیر شئ او استغفار ووایې هسې نه چې په موږ عذاب نازل نشي صحابه کرامو استغفار شروع کړ او په تیزئ سره له هغه ځایه ووتل.
لاره ډیره اوږده وه د خوراک او څښاک لپاره مناسب توکي نه وه، تش وچ غرونه، سپیرې دښتې وې مجاهدینو به له ولږې د ونو پاڼې خوړلې چې له همدې امله یې خولې، شونډې او ژبې وچاودېدې.
بعضې صحابه کرامو اوښان د دې لپاره ذبحه کړل، چې د اوښانو خیټه کې موجودې اوبه وڅښي او ځانونه له مرګه پرې وژغوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته د تبوک مقام کې کافرانو خيمې لږولې وې او بيشماره آسونه، اوښان، پسونه او زيات خوراکي شيان ورسره موجود وو، پريمانه وسله هم ورسره وه، هغوی هم انتظار کاوه چې مسلمانان ور ورسيږي او دوی پرې د تورو بريد وکړي، روميان او د روم بادشاه به شراب وڅښل بيا به يې ځانته ډمې گډولې او مست به وو، هغوی چې له وړاندې هلته رسيدلي وو او هر څه ورسره موجود وو، خو مسلمانان اګر چې داخل يې تعداد زيات وو؛ خو ستومانه، وږي او تږي هلته ورسيدل نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يوه مشهوره خطبه چې په خپل وخت به بيان شي وفرمايله او مجاهدينو ته يې د صبر، حوصلې، استقامت او په الله (ج) د توکل کولو ترغيب ورکړو.

خو مقابل لورې ته د شرابو او کبابو په نشه مست دښمن چې مجاهدين وليدل زړونه يې وغورځيدل ويره ورباندې گډه شوه او ټولې ډلې يې په تښتېدا شولې.

دلته رسول الله (صلی الله عليه وسلم) صحابه کرامو ته د شپې د ارام کولو او سبا لپاره د جنګ تياري کولو امر ورکړ، خو کافرانو د شپې د تيارې نه گټه واخيسته وتښتېدل، سامانونه او خوراکي مواد ترې پاتې شول، کله چې سبا شو نو معلومه شوه چې کافرانو تشې خيمې پريښې دي او تښتيدلي نو د دې ځای هغه قبايلو چې کافرانو سره يې د ملاتړ وعده کړې وه، او ورته معلومه شوه چې هغوې تيښته کړې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغلل څوک مسلمانان شول او څه جزيه ومنله په دې طريقه الله (ج) دغه جهاد بې له وينې تويولو کامياب کړ.

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) پوره شل (20) ورځې هلته پاتې شو چې ځايي خلکو ته معلومه شي چې مسلمانان ويريدونکي خلک نه دي او دغه شل ورځو کې ډيرو قومونو او قبايلو معاهدې وکړې او په جزيه ورکولو راضي شول.

کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) لږ په ارام شو نو پوښتنه يې وکړه، چې کعب ابن مالک نه ښکاري هغه چيرته دی؟ يو صحابي ورته ووېل هغه دې کال کې ډير مالداره شوی او د دنيا محبت يې زړه ته ننوتلی هغه اوس پخوانی تکړه مجاهد نه دی.

نو معاذ هغه صحابي ته ووېل، تا دروغ ووېل زه چې څومره هغه پيژنم هغه د خير سړی دی او د هغه ايمان کې هيڅ شک نشته، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) هيڅ و نه ويل چوپ پاتې شو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې موږ به دوه قجورې په يو نفر خوړلې او بعضو صحابه کرامو به د قجورو زړې خوله کې نيولې وو تر هغې چې خوله کې يې لاړې پيدا شي[••]، د کعب ابن مالک (رضي الله عنه) نه خپله روايت دی زما سره په يوه غزا کې هم دوه اوښان نه وو جمع شوي؛ خو د تبوک غزا کې ما سره موجود وو، وسله او خوراکي شيان هم راسره وو، کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) جهاد ته د تللو امر وکړو ما ويل ماسره خو هر څه شته بس ځان هر وخت تيارولی شم تر هغې چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او نور مجاهدين روان شول بيا مې هم ووېل زما سورلی تېزه او

[••] - صحيح مسلم شريف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکړه ده کـه دوه ورځـې بعـد هـم روان شـم ورپسـې رسـیدی شـم پـه همـدې کـې ورځـې تیـرې شـوې خـو زه لا روان شـوی نـه وم چـې هغـوی پسـې د رسـیدو موقـع مـې لـه لاسـه ورکـړه، کعـب ابـن مالـک (رضـي الله عنـه) فرمـايي چـې زه زيـات خپـه شـوم چـې مـا ښـه کـار ونکـړ او تـر هغـې چـې رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) بیرتـه راوګرځیـدو، د رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) عـادت مبـارک وو چـې لـه سـفره بـه بیرتـه راوګرځیـدو نـو اول بـه مسـجد شـریف تـه لاړو هلتـه بـه يـې دوه رکعاتـه تحیـة المسـجد لمـونځ ادا کـړ، خلکـو بـه ورسـره ملاقاتونـه وکـړل بیـا بـه کـور تـه لاړو، نـو چـې کلـه مسجد نبـوي (صـلی الله علیـه وسـلم) تـه راغـی نـو د منـافقینو ګڼـه ګوڼـه زیاتـه وربانـدې زیاتـه شـوه هـر يـوه بـه خپـل عذرونـه مخـې تـه کـول، قسـمونه بـه کـول او رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) بـه يـې ظـاهراً عذرونـه قبلـول او بـاطن بـه يـې الله (ج) تـه پرېښود.

نـو ماتـه هـم قسـم قسـم فکرونـه زړه کـې راغلـل، چـې څـه ورتـه ووايـم ځکـه چـې زه بـې لـه عـذره پـاتې او زه پـه ټولـو غزاګـانو کـې شـریک شـوی وم، غیـر د بـدر نـه؛ بـدر نـږدې هـم وه او دومـره تکلیـف هـم نـه وه پکـې او بیـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) څـه راتـه و نـه ویـل، خـو پـه دې غـزا کـې زه هـم مالـدار وم، هـم سـفر لـرې او تکلیفـې وو، خـو اخـر مـې فیصـله وکـړه چـې بـې لـه رښـتیا ویلـو پـه بـل شـي کـې نجـات نشـته رښـتیا به وایم او بس.

نـو مسـجد شـریف تـه ورغلـم سـلام مـې واچولـو، خـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) ځـواب رانکـړ او مـخ مبـارک يـې را څخـه وګرځولـو، نـو زه ورغلـم مخـامخ ورتـه کیناسـتم ورتـه مـې وویـل، یـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) تـه يـو ځـل زمـا خبـره واوره بیـا چـې څـه امـر کـوې زه حاضـر یـم نـو رسـول الله (صـلی الله علیه وسلم) راته وویل چې ایا تاسره سورلي نه وه؟

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو.

خـو یـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) تـا تـه معلومـه ده زه چالاکـه یـم ښـه ژبـه لـرم کـه درواغ درتـه ووایـم ته به يې قبول کړې خو الله (ج) نه به څنګه پټېږم.

والله چـې مـا تـه هـیڅ عـذر نـه وو نـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) راتـه وفرمایـل تـا رښـتیا وویـل پورتـه شه لاړ شه تر څو چې الله (ج) حکم راولېږي.

کعـب ابـن مالـک (رضـي الله عنـه) فرمـايي چـې مـا پوښـتنه وکـړه چـې بـل کـوم مسـلمان هـم شـته چـې پـاتې شوی وی؟

نـو خلکـو راتـه وویـل هـو هـلال بـن امیـه (رضـي الله عنـه) او مـرارة ابـن ربیـع (رضـي الله عنـه) هـم شـته، هغـوی هـم رښـتیا وویـل او هغـوی تـه هـم رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) وویـل چـې د الله (ج) حکـم تـه انتظار وباسئ.

پـه همـدې حالـت کـې لـس ورځـې تیـرې شـوې او مـونږ درې واړه ډیـر خپـه وو چـې رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) يـو صـحابي راولېږلـو چـې لـه کـور والا یعنـې ښـځو نـه هـم جـدا شـئ او ځـوک بـه خبـرې هـم ورسـره نـه کـوي، نـو مـا پوښـتنه وکـړه ایـا ښـځه طلاقـه کـړم هغـه وویـل فقـط خبـرې او جمـاع بـه نـه ورسـره کـوئ، او هغـه نورو دوه تنانو ته هم همداسې امر وشو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلال بن امیه (رضي الله عنه) د جهاد نه خپل د قجورو د باغ له وجهې پاتې شوی وه هغه ټول باغ صدقه کړ او *مراره ابن ربیع (رضي الله عنه)* ته خپلوان پس له ډېرې اوږدې مودې راغلي وو او د هغوی له وجهې له جهاده پاتې شوی وه، هغه د ټولو خپلوانو سره تعلقات ختم کړل،

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې دغه دوه کسانو ته خبر ورسيدو چې د خپلو ښځو نه به لرې پاتې کېږئ نو دوی دواړه به مسجد ته نه راتلل کورونو کې به يې لمونځ کولو، خو د دواړو ښځې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورغلې يوې ورته وويل، هلال ابن اميه (رضي الله عنه) مريض دی عمر يې هم زيات دی نو د خدمت لپاره يې بل څوک نشته نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته اجازه ورکړه چې غير له مجامعت نه نور خدمت يې کولای شي.

او د مرارة ابن ربيع (رضي الله عنه) ښځې هم په يو عذر اجازت واخيستو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) چې ځوان هم وو خپله ښځه يې پلار کره ولېږله، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زه زړور وم مسجد ته تلم بازار ته به تلم، کله به چې مسجد ته لاړم سلام به مې واچولو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مخ مبارک را نه وګرځاوه او ما به ورته کتل چې د سلام ځواب راکوي او کنه؟

کله به چې زه په لمونځ مشغول وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به راته کتل چې کله به زه ورته متوجه شوم مخ مبارک به يې وګرځولو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي يوه ورځ مې زړه زيات راتنګ شو نو ما باندې تر ټولو ګران سړی د خپل تره ځوی ابو قتاده (رضي الله عنه) وو هغه زما ګاونډي هم وو ما په ديوال خيته ورواچوله هغه مې وليدو چې کور کې ناست دی ورته مې وويل: ستا دې په الله (ج) قسم وي ته نه پوهېږې چې زه يو سوچه مسلمان يم او منافق نه يم؛ نو هغه ځواب رانکړ، ما دغه قسم درې واري ورواچولو خو هغه فقط دومره له ځان سره وويل الله (ج) او رسو الله (صلی الله علیه وسلم) پوهېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زړه مې تنګ شو بازار ته لاړم ګورم چې هلته د شام نه چا انګور راوړي چې خرڅ يې کړي خو هغوی ته چې هر څوک ورشي نو پوښتنه ترې وکړي چې څوک به کعب ابن مالک (رضي الله عنه) راته وښايي نو هغوی چې زه وليدم په لاسونو يې زما طرف ته اشاره وکړه چې کعب ابن مالک (رضي الله عنه) دا دی.

نو هغه کس ماته راغي او يو ليک يې راکړو ما چې ليک پرانيستو هغه کې د شام بادشاه نوم ليکلی وه چې دا ليک خاص د هغه له خوا نه وو هغه ليک کې ليکلي وو چې ما ته خبر رارسيدلی دی چې ستاسو دوست تاسو سره ظلم کوي خلک يې د خبرو کولو نه درسره منع کړي دي خپله هم خبرې نه درسره کوي؛ نو ته دلته راشه دلته به تا ته عزت درکولی شي، لوړه عهده به درکړل شي او سياسي پناه به هم درکولی شي چې هر څه چې غواړې !

موږ به يې تا ته درکړو کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې کله مې ليک ولوست نو إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون مې وويل چې ايا زما ايمان دومره کمزوری شو چې کافران ما ته دعوت راکوي نو هغه ليک مې تنور ته وغورځولو.

بيرته کور ته راغلم کور کې مې لمونځ کولو او تر دې چې پوره (۵۰) ورځې تيرې شوې اخرې شپه باندې مې د بام په سر تهجد وکړل بيا د سهار کيدلو وروسته د سهار لمونځ وکړو او الله (ج) ته مې ښه ډېر وژړل چې يا الله (ج) نور مې توبه قبوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) کې چې لمونځ ادا شو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) صحابه کرامو ته د وحې نازلیدو او زموږ دریواړو د توبې قبلیدو او مجاهدینو ته د جهاد د قبلیدو او منافقینو ته د رسوایې زیری په کې و، او ټولو ته یې مبارکي ورکړې وه.•

دې وخت کې زما یو دوست صحابي په آس سپور ما ته د زیري راکولو لپاره راروان شوی وه خو تر هغه وړاندې بل صحابي (رضي الله عنه) جبل ابو قبیس یو لوړ ځای ته ختلی وو او له هغه ځایه یې اواز وکړو چې زموږ د دریواړو نوموته یې اخیستل او مبارکي یې راکړه چې ستاسې توبه الله (ج) قبوله کړه.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي زه په سجده پریوتلم او د شکر سجده مې وکړه دغه وخت ماسره فقط یوه جوړه جامې وې هغه مې زیري والا ته ورکړې او ما له چا نه ځانله په سوال موقتي جامې راواخیستې او له اغوستلو وروسته په منډه مسجد ته لاړم.

تر ټولو اول ابو طلحه (رضي الله عنه) مبارکي راکړه مصافحه یې راسره وکړه، چې هیڅ کله به مې هم له یاده و نه وځي.

کله به چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوشحاله وو نو مخ مبارک به یې شغلې کولې لکه سور انار به ځلیدو، کله چې زه ورغلم مبارکي یې راکړه ویې فرمایل تاسو دریواړه رښتیا ویلو له جهنم بچ کړئ بیا ټول صحابه وار په وار رامخکې کیدل او مبارکي یې راکوله.

نو زه چې بېحده خوشحاله وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته مې وویل: یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما ټول مال د الله (ج) په لار کې صدقه دی چې هغې کې زما د قجورو مشهور او ښکلی باغ باغ هم دی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل نه لږ څه ځانته هم پریږده.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایی ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نیم مال نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل نیم هم ډېر دی؛ نو بیا مې دریمه حصه صدقه کړه.

د رښتیا ویلو نتیجه:

په غلطئ اقرار او توبه کول، صبر کول، د شکر سجده، زیري ورکوونکې ته هدیه ورکول، صدقه کول، کومه ګناه باندې د هغه سره خبرې پرېښودل، لکه اوس وخت کې شوک چاته د سیاسي پناه او تنخواه وړاندېز کول او هغه ردول او د حق طرفداري کول، د کافرانو په وعدو اعتبار نه کول او منافقینو ته هر وخت متوجه اوسیدل، لرې ځای ته جهاد ته تلل، د جهاد او شهادت لپاره اوږد سفر کول، نه داسې چې شهادت او جهاد درته د کور مخې ته راشي او ته ورته دلیلونه لټوې،

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

• - سورت التوبة ۱۱۷ او ۱۱۸ ایاتونه لَقَدْتابَ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ الخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۹) برخه:

او د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې باران نه کيدل وچکالي او د عثمان (رضي الله عنه) صدقات:

سوال: ايا باران نه کيدل او وچکالي پيغور چاته ورکولای شو چې ستاسې وخت کې باران نه وريده وچکالي وه؟

ايا د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) په وخت کې د وچکالی او باران نه کيدلو بيشماره احاديث په صحاح سته وو کې نه دي موجود؟

د عبد الله ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی، امام احمد (رح) په خپل مسند احمد کې ذکر کړي دی چې د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې په مدينه منوره کې سخته وچکالي راغله او بارانونه نه کيدل نو لوی لوی صحابه کرامو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته راغلل چې قحط سالي ده او د مدينې منورې خلک له لوږې او تندې سره مخ دي؟

بايد څه وکړو؟

ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ورته وفرمايل لږ صبر او استقامت وکړئ باران نه کيدل د الله (ج) امتحان دی او الله (ج) په هغه چا امتحان راولي چې امتحان کې کامياب راووځي!

دا د الله (ج) عذاب نه دی.

نزدې وخت کې به الله (ج) د خوراک بندوبست وکړي.

اوس نو وګورئ د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) وړاندوينه يا کرامت.

لږ وخت نه وو تير شوی چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله مدينې منورې ته راورسيدله، کله چې د مدينې تجار او سخيان خلک خبر شول، نو خوشحاله شول چې اوس به له عثمان (رضي الله عنه) دغه خوراکي سامان واخلو او په خپله به هم ماړه شو او په فقيرانو به يې هم وويشو؛ نو ټول تجار په بيړه د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورغلل دوازه يې ورته وټکوله عثمان (رضي الله عنه) ورته راووتلو او پوښتنه يې تري وکړه ولې خير خو دی څنګه ټولو په شريکه زما کور ته تشريف راوړی دی؟

تجارانو صحابه کرامو (رضی الله عنهم) ورته وفرمايل موږ خبر شوي يو چې ستا د تجارت سل (۱۰۰) مايه اوښان په خوراکي توکو بار راغلي نو موږ غوښتل چې په بيه يې درڅخه واخلو او پخپله يې هم وخورو او په فقيرانو ته يې هم تقسيم کړو.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل دننه راشئ!

تجاران صحابه کرام د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول.

نو عثمان (رضي الله عنه) تري پوښتنه وکړه چې څومره ګټه راکوئ؟

هغوی ورته وفرمايل، د لس (۱۰) دينارو خوراک در نه په پنځلس (**۱۵**) اخلو!

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل نه زيات يې کړئ کنه نو زه يې په اوچت قيمت خرڅوی شم، تجارانو صحابه کرامو ورته وويل زموږ نه غير مدينه کې نور تجاران نشته نو ته به يې څنګه په اوچت قيمت خرڅ کړی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل يقين وکړئ چې زه يې يو په لسه خرڅوی شم تاسو په دينار کې نيم دينار گټه راکوئ او زه د دينار خوراک په لس خرڅوی شم نوره ستاسو خوخه که اخلئ نو ميدان ته شئ کنه نو زه يې په تاسو نه خرڅوم.

تجارانو ورته وويل اول خو موږ دومره وس نلرو چې په دومره قيمت يې واخلو او بل تا ته به هم داسې څوک پيدا نه شي چې په دومره لوړ قيمت يې در څخه واخلي؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل ما دغه مال خرڅ کړی دی!

ما دغه د سلو اوښانو بار خوراکي شيان په الله (ج) خرڅ کړی تاسو مهرباني وکړئ ټول يوسئ او په انصاف يې د مدينې منورې په خلکو تقسيم کړئ!

نو تجاران خوشحاله شول او ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته يې زيری ورکړ، تا چې ويل لږ صبر او استقامت وکړئ الله (ج) به بندوبست وکړي!

دا دی الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) په مال باندې د مدينې منورې خلک له مشکله خلاص کړل.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي ما خوب وليدلو چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د نور جامې اغوستې، د نور په اس سپور دی، د نور يو څه يې په لاس مبارک کې نيولي او ماته داسې معلومه شوه چې ډېر په بيړه دی؛ نو ما ورته وويل يا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) زما خو ستا د ليدلو ډېر شوق وو ستا خبرې مې ډېرې ياديدلې ستا مخ مبارک ته کتل ما ته ډېر خوند راکوي ته چيرته روان يې چې دومره په بيړه يې لږ صبر وکړه چې زه دې په ليدلو موړ شم بيا به لاړ شې.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايې چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل، عثمان (رضي الله عنه) صدقه کړې وه او هغه الله (ج) قبوله کړه او الله (ج) ورته يو کور په جنت کې ورکړ او يوه ښايسته جوړه يې ورته په نکاح کړه اوس د هغې واده ته زه غوښتل شوی يم نو زه هلته روان ځکه په بيړه يم.

نوټ: رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي چې که چيرته د جنت د حورې يو غاښ دنيا ته راښکاره شي نو لمر به تت شي او که حوره د دنيا په اوو سمندرونو کې لاړې توی کړي نو اوبه به يې د شاتو نه زياتې خوږې شي.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايې چې زه راويښ شوم نو پوی شوم چې هغه صدقه همدغه وه چې الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) نه قبوله کړه.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه کوهی.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم پنځه ستورو والا لويه عماره او هوټل.

د عثمان (رضي الله عنه) د کوهي په برکت ټوله دنيا کې نور کوهيان.

د احاديثو په ټولو مستندو کتابونو کې د بئر رومه حديث په کثرت سره ذکر شوی، بئر رومه ته ولې د رومه کوهی ويل کېږي؟ مختلف روايتونه دي، يو روايت دی رومه عفاري يو صحابي (رضي الله عنه) وو دا د هغه ملکيت وو ځکه د هغه نوم ته يې نسبت کېږي، چې دا د وادي العقيق الاصفر علاقه کې وو، خو ډېرو روايتونو کې ذکر شوي چې دا کوهی د يو يهودي وو، کله چې مهاجرين مدينې منورې ته راغلل او هغوی هلته د زم زم په خوږو اوبو ځکلو عادت شول د نورو کوهيانو اوبه مالږينې وې او که د کوم کوهي اوبه که خوږې هم وې يا کوهيان وچ شوي وو يا يې خوندورې اوبه نلرلې، خو يوازې د رومه کوهی وه چې اوبه يې زياتې خوږې او خوندورې وې او زم زم اوبو ته ورته وو.

د دې کوهي ملکيت چې يهودي سره وو هغه به اوبه زياتې په لوړ قيمت خرڅولی يو مشک اوبه به يې په يو دينار خرڅولی او که به چا يوه لپه اوبه ځکلی هغه به يې هم يا په اوربشو يا قجورو ورکولی؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته انصارو او مهاجرينو د اوبو شکايت وکړ، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل که چا دغه کوهی واخيستو او خيرات يې کړ نو الله (ج) به ورته جنت کې يوه چينه او باغ ورکړي؛ نو صحابه کرامو (رضي الله عنهم) هر يوه دا کوښښ کولو چې يهودي يې په خرڅولو راضي کړي چې تر ټولو مخکې عثمان (رضي الله عنه) وو.

عثمان (رضي الله عنه) يهودي ته وويل دا کوهی په ما خرڅ کړه او چې څومره روپۍ غواړې درکوم يې يعنې د هغه يهودي د خوښې روپۍ يې ورکولې خو يهودي انکار کولو چې بالکل يې نه خرڅوم بيا عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل نيم رابانديې خرڅ کړه او قيمت به يې هم ستا د خوښې درکړم.

يهودي په دې خبره راضي شو او فکر يې وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) يو په تجارت پوه دی کيدای شي زما تجارت هم د ده له برکته نور هم کامباب شي، نو اخر يهودي په (۱۲۰۰۰) دولس زره ديناره راضي شو او نيم کوهی يې خرڅ کړ، چې يوه ورځ به د عثمان (رضي الله عنه) نوبت وو او يوه ورځ به د يهودي؛ خو کله چې عثمان (رضي الله عنه) نيم کوهی واخيستلو نو هغه خپل نوبت خيرات کړو چې هر چا ته به د اوبو ضرورت وه د عثمان (رضي الله عنه) په نوبت کې به يې اوبه پوره کولی چې کله به د يهودي نوبت شو نو نه به مسلمان ورتلو او نه يهودي.

نو يهودي پوی شو چې زما تجارت ناکام دی او څوک اوبو ته نه راځي نو هغه نيم کوهی يې هم په (۸۰۰۰) اته زره ديناره په عثمان (رضي الله عنه) خرڅ کړ، چې د کوهي قيمت ټول (۲۰۰۰۰) شل زره ديناره شو.

نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغی ورته يې وويل تا چې کومه وعده کړې وه په جنت کې هغه زما لپاره شته؟ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل بلکې له هغې څو چنده زياته وعده ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغې کوهي ژوروالی (37) متره او پلن والی یې (۴) متتره دی، عثمان (رضي الله عنه) هغه اوبو ته چې خلکو به مشکونه وربانديږ مینځل د قجورو بوټې وکرل، او هغه بیا په زیاتیدو شول.
عثمان (رضي الله عنه) دا کوهی داسې وقف کړو چې تر قیامته به ثوک مداخله په کې نه کوي؛ نو همداسې دغه عادت تر اوسه جاري دی او ټولو حکومتونو ورته خاصه توجو کړې چې (37) کال وړاندې د سعودي حکومت پکې باقعده نورې قجورې وکرلې د اوبه خور مشینونه یې ورباندې ولګول او قجورې یې نورې هم زیاتې کړې د اوقافو وزارت هر کال نیمې خرڅولې، نیمې یې په کونډو یتیمانو ویشلی چې د قجورو تعداد یې (۱۵۵۰) ته رسیدلې، نو د عثمان (رضي الله عنه) په نوم یې د بنک اکاونټ جوړ کړ او پاتې روپۍ به یې په کې جمع کولې، دغه روپۍ دومره زیاتې شوې چې حکومت د دې کوهي په اوبو د جوړ شوي باغ په روپیو نورو ملکونو کې د کوهیانو کیندلو موسسې جوړې کړې چې تر اوسه یې په ټوله دنیا کې زرګونه کوهیان مهاجرینو او ځایی خلکو ته کیندلي دي.
له بلې خواه د مدینې منورې اوقافو وزارت اوس وخت کې په همدې روپیو یوه لویه عماره جوړه کړه او هغې کې یې د حاجیانو لپاره رهایشي ځایونه او مهمان خانې جوړې کړې چې دغه هوټل او مهمان خانه د پنځه ستورو والا مشهورو هوټلونو څخه حسابېږي.
چې اوس د هغې کلنې امدن (۵۰) میلیونه دیناره جوړېږي، اوقافو دغه روپۍ د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ کې جمع کوی او بیا یې د ضرورت په وخت په مختلفو ملکونو کې په کونډو یتیمانو او ضرورتمندو ویشي.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله د سيرت (۱۱) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) فضايل:

- عثمان رضی الله عنه په جاهليت کې هم حياناک وه،
- چې خبرې به يې کولې ډيرې به خوږې وې.
- بتانو ته يې سجده په جهالت کې هم نده کړې.
- زنا او زنا ته بلونکې اعمال يې نه دي کړي.
- کنځل يې په ټول عمر چا ته نه دي کړي.
- شراب يې په ټول عمر کې نه دي څښلي.
- عثمان (رضي الله عنه) به ويل په دغه پورته شيانو باندې الله (ج) په ما ډيره مهرباني کړې ده.
- زه په اسلام راوړلو کې څلورم کس يم.
- بل دا چې جيش العسرة يعنې د تبوک د غزا دريمه برخه مجاهدينو ما په خوراک، څښاک، وسله او سورلۍ سمبال کړي وو.
- د قران کريم د جمع کيدو او ترتيب توفيق ما ته الله (ج) راکړی.
- له کومې ورځې چې زه مسلمان شوی يم او لاس مې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته په لاس کې ايښی ما خپل ښی لاس خپلې شرمگاه ته نه دی نژدې کړی.
- په ما باندې هيڅ داسې د جمعې ورځ نه ده راغلې چې يو غلام مې نه وي ازاد کړی.
- زما په زړه کې د غلطو کارونو ارزو نده راغلې.
- سندرې مې نه دي ويلي او نه مې اوريدلي.
- دروغ مې نه په جاهليت کې ويلي او نه وروسته.
- تجارت کې مې دوکه او چل نه دی کړی.
- زنا او فحاشي خبرې مه نه دي کړي.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، قريشو د جهالت په وخت کې هم ماسره دومره مينه لرله چې کومه خوشحالي به پيدا شوه نو ښځو به سندرو کې يوائې زما صفتونه کول او زما سخاوت، حيا او بهادري به يې ستايله.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي الله (ج) ما ته د هجرت کولو درجه په نصيب کړه، چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به فرمايل په انبياوو کې يوائېنې مهاجر چې د اولاد سره يې هجرت کړی لوط (ع) دی او په صحابه کرامو کې عثمان (رضي الله عنه) دی.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې يوه ورځ بي بي رقيه (رضی الله عنها) ما باندې سر مينځلو او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زموږ کور ته راغی نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بي بي رقيه (رضي الله عنها) ته وويل، لور جانې د عثمان (رضي الله عنه) ډير خيال ساته، عثمان (رضي الله عنه) يوائېنې شخص دی چې خويونو کې ماسره مشابهت لري.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، زه دغه خبرې زيات خوشحاله کړم چې زما مشابهت په خويونو کې د رسوالله (صلى الله عليه وسلم) په شان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ویره طبیعي شی دی، هر څوک کله کله ویریږي خو چې څومره غزاګانې ما کړي نو د مرګ یا زخمي کیدلو ویره په ما نه ده راغلی.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما دښمن هم له شا له خوا نه دی وهلی، دغه کار ما ته ناځواني ښکاره کیده، چې کله به دښمن ما ته مخامخ شو نو حمله مې پرې کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما کله هم داسې ځای کې بولی نه دي کړي چې خلک مې ووینې.

➔ ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي، عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر څومره خوراکي شیان راغلل او هغه که به هر څه وو، په غریبانو به یې تقسیم کړل چې هغوی یې وخوري او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به یې د اوربشو ډوډۍ خوړله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به مشرانو سره د ملاقات په وخت سترګې مبارکې له شرمه ښکته نیولی وې.

➔ عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر حاجتمند راغی د هغه خبرې به یې په غور او دقت سره اوریدلی او تکبر او لویې نه کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به چې په لاره روان وو؛ نو ځمکې ته به یې کتل، د دې په خاطر چې که کومه رنا نه مخې ته راشي چې سترګې مې پرې و نه لړیږي اګر که اول کاته ګناه هم نلري.

➔ کله کله به یو څوک مخې ته ورغی او عثمان (رضي الله عنه) به وربانديې نه وو پوی شوی تر څو به چې هغه وربانديې اواز نه وو کړی.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضی الله عنه د سيرت (۱۲) برخه:

⇐ **د حديبيې صلحه**

⇐ د صلحې اسباب.

⇐ د صلحې فايدې.

⇐ د صلحې نتايج.

⇐ د صلحې شرطونه.

⇐ د صلحې گټه چا ته زياته ورسيده؟

په کال (۶۲۷) م کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وغوښتل چې عمره وکړي نو مسلمانانو ته يې د تيارئ امر ورکړ، فقط د لارې مصارف، د ذبحې لپاره اوښ يا بل حيوان او توره يا نېزه چې د خپل ځان دفاع پرې وکړي نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) سره (۱۴۰۰) کسان عمرې ته تيار شول او د مکې مکرمې په طرف روان شول، خو د مکې مشرکينو ته جاسوسانو غلط خبر رسولی وو، چې مسلمانان جنگ ته راروان دي، نو د مکې ټولې لارې او درې يې له جنگياليو ډکې کړې؛ کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ذوالحليفې مقام ته له خپلو صحابه کرامو ملگرو سره ورسيدو، نو هغه جنگياليو يې مخه ونيوله، ځکه رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د خپلو ملگرو سره بيرته حديبې مقام ته راستون شو هلته يې عمر (رضي الله عنه) راوغوښتو او ورته يې وويل، چې غواړم ته مکې ته لاړ شې او د مکې مشرکينو ته ووايې چې موږ جنگ ته نه يو راغلي موږ فقط عمرې کولو لپاره راغلي يو او بيرته ځو.

خو؛ عمر (رضي الله عنه) رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل، يا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يو خو زما طبعيت سخت دی هسې نه جنگ را نه وشي بل دا چې زما خاندان کمزوری دی نشي کولای چې ما ته امن راکړي يا مې دفعاع وکړي او کيدای شی مخکې له دې چې زه ستا پيغام هغوی ته ورسوم زه مشکل سره مخ شم او لويه لانجه به درته جوړه کړم،

خو زه درته مناسب شخصيت ښايم چې د هغه لپاره کې خير دی د هغه طبعيت ارام دی برداشت لري قوم يې مضبوط دی او په خلکو کې ډير زيات عزت لري،

نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وويل، هغه څوک دی نو عمر (رضي الله عنه) ورته وويل هغه عثمان (رضي الله عنه) دی؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) راوغوښتو ورته يې وويل، چې ته لاړ شه قريشو ته ووايه موږ جنگ ته نه يو راغلي موږ عمره کوو او بيرته ځو،

عثمان (رضي الله عنه) يې خبره ومنله او روان شو، لکه څنگه چې ذکر شوې وه د عثمان (رضي الله عنه) په زړه کې ډار او ويره بالکل نه وه؛ نو يوازې روان شو کله چې مکې اطرافو ته ورسيدو نو هلته په آسونو سواره جنگيالي تيار موجود وو او ټول ترې چاپيره شول، دغه ځای وادې (ملدح) نوميده.

نو دغه مسلح کسانو کې د عثمان (رضي الله عنه) د تره زوی (ابان بن سعيد بن العاص بن اميه) هم موجود وو هغه چې خپل د تره ځوی عثمان (رضي الله عنه) وليدو ټولو ته يې وويل، خبردار ما خپل تره ځوی ته امن او پناه ورکړه که هر څوک ورته نزدې شو خير يې نشته؛ نو په دې طريقه عثمان (رضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنه) مکې مکرمې ته داخل شو هلته یې مشرکین ولیدل چې ناست دي نو هغوی ورته وویل څنګه راغلی یې؟

عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل موږ عمرې ته راغلي یو اول تاسو ته اسلام وړاندې کوو چې تاسو ته خپل شکستونه خه معلم دي تاسو ضد مکوئ که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کامیاب شي او دا دین عزتمند شي تاسو به هم عزتمند شئ،
نو تاسو که عقلمند یې نو ځان له مشکل نه بچ کړئ، دا چې موږ ته اجازه زاکړئ چې عمره ادا کړو، هغوی ورته وویل، اسلام خو موږ نه قبلوو او نه چا ته د عمرې کولو اجازت ورکوو؛ خو که ته طواف یا عمره کوې ویې کړه،
عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل په الله (جل جلا له) قسم چې محمد (صلی الله علیه وسلم) طواف او عمره ونکړي زه به یې هېڅکله ونکړم،
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) خصوصي ملاقاتونه شروع کړل مکه کې داسې خلک وو چې مسلمانان شوي وه خو اظهار یې نشو کولای هغوی ته د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نورو خپلوانو خبرونه نه رسیدل هغوی ته عثمان (رضي الله عنه) بیل بیل ورغلو، تسلي او ډاډګیرنه یې ورکړه او ورته یې وویل، لکه څنګه چې موږ حدیبې پورې راغلو، همداسې به انشاالله مکې ته هم راشو تاسو فکر مکوئ،
بل خوا هلته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او صحابه کرامو ته یو ځل داسې خبر ورسیدو چې عثمان (رضي الله عنه) طواف او عمره کړې نو صحابه کرامو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راجمع شول چې عثمان (رضي الله عنه) عمره کړې او دا یو قسم بې وفایي او ستا مخالفت دی.
نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته جواب کې وویل، تاسو بې فکره اوسئ زه چې څومره عثمان (رضي الله عنه) پېژنم نو فکر نه کوم چې زما نه بغیر دې هغه عمره کړې وي!
بل خوا عثمان (رضي الله عنه) د ضعیفو مسلمانانو په پوهولو او نورو ته پټ دعوت ورکولو کې وخت تیر کړ، بل خوا داسې اوازه خپره شوه چې مشرکینو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ټولو صحابه کرامو ته د بیعت کولو امر وکړ او له (۱۴۰۰) کسانو ټولو یې بیعت واخیست چې بیرته به نه واپس کیږو سره له دې چې وسلې ورسره کمې وې، فقط یو تن منافق چې (جد ابن قیس) نومیدو بیعت ونکړ.
تر ټولو اول د بیعت لاس رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابو سنان عبد الله بن وهب الاسدي (رضي الله عنه) ته ورکړ بیا ټول راتلل او بیعت یې کولو چې دې بیعت ته بیعت رضوان وایي.
او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ښی لاس په چپ لاس ووهلو او ویې ویل دا د عثمان (رضي الله عنه) بیعت شو، چې بیا الله (جل جلا له) آیاتونه نازل کړل چې الله (جل جلا له) د مهاجرینو او انصارو او ورسره کسانو څخه راضي شو.
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) هم بیرته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورسیدو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په ژوندي راتللو زیات خوشحاله شو بیا صحابه کرامو عثمان (رضي الله عنه) نه پوښتنه وکړه ایا تا طواف او عمره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، تاسو په ما بد گمان کړی زه به څنگه طواف کوم او تاسو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ترې حصار شوي یاست!

د قریشو جاسوسانو نه چا قریشو ته خبر ورکړو چې مسلمانانو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره بیعت وکړ چې یا به مرګ وي او یا به عمره کوو، نو هغوی عروة بن مسعود ثقفي مسلمانانو ته راولېږلو چې احوال یې معلوم کړي کله چې هغه بیرته ستون شو، هغوی ته یې وویل تاسو په دې خلکو بالکل برلاسي کیدای نشئ، ما د فارس او روم بادشاهان لیدلي خو هغوی کې دومره تابعداري نشته څومره تابعداري چې دوی کې ده، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) اودس کوي او به یې صحابه کرام ځمکې ته نه پریږدي او په خپلو مخونو یې مښي.

چې خبرې کوي نو دوی داسې غوږ نیولی وي چې بالکل حرکت نه کوي، څوک په لوړ اواز یې مخکې خبرې نه کوي، نو د مسعود ثقفي خبرو مشرکین وارخطا کړل او د صلحې لپاره یې سهیل بن عمرو راولېږلو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۳) برخه:

د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدلی وه چې مکه فتحه شوې وي او نوې عمره کوي نو ځکه یې د عمرې اراده وکړه، او په مدینه منوره کې یې نمیله بن عبد الله الیثي (رضي الله عنه) مشر وټاکلو په بل روایت کې عبد الله بن مکتوم (رضي الله عنه) مشر ټاکلی وو، کله چې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) مکې ته راتلو نو لاره کې روان وو نو بشر بن سفیان مخې ته ورغې هغه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، چې خالد بن ولید چې لا مسلمان شوی نه وو درته لاره نیولې (۲۰۰) تنه په اسونو سپاره ځوانان ورسره دي نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لاره بدله کړه، او حمزه بن عمرو الاسلمي ورته بله لاره کې رهبري وکړه تر څو حدیبې ته ورسیدل لکه چې ذکر شول د حبابیشو د قوم مشر چې حلس نومیدو لارې ته راووتو چې کله یې ولیدل چې مسلمانانو خپلو اوښانو ته غاړه کې قلادې اچولي (قلادې یوه علامه وه چې معلومه شي چې دا هدیې لپاره دي) بیرته مکې ته لاړو هلته یې مشرکینو ته وویل مسلمانان په ډیر عزت او احترام راغلي او تاسو باید ورته اجازت ورکړی، نو مشرکینو ورته وویل ته یو غره وال یا اعرابي سړی یې ته په دې کارونو نه پوهېږې نو هغه پدې پیغور خپه شو قسم یې ورته وکړ چې ټول قوم به راټول او تر مرګه به درسره جنګېږم او د مسلمانانو ملګرتیا به کوم، بیا مشرکینو ورته وویل چې پام کوه داسې ونکړې.

بیا چې هغوی ته د مسلمانانو قوت معلوم شو او بیعت الرضوان نه هم خبر شول اول یې عروه بن مسعود ثقفي راولېږلو چې احوال معلوم کړه د هغه خبرې مو ړته ذکر کړئ چې کوم صفات یې د مسلمانانو ذکر کړل نو بیا یې سهیل بن عمرو راولېږلو او هغه ته یې د معاهدې یا صلحې واک ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د صلحې د شرايطو متن ليک:

۱- علي (رضي الله عنه) وليکل، بسم الله الرحمن الرحيم، نو سهيل وويل چې زه خو رحمن نه پېژنم داسې وليکه چې بِاسْمِکَ اللَّهُم ّ، نو علي (رضي الله عنه) انکار وکړو، خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل خير دی بِاسْمِکَ اللَّهُمَ، وليکه بيا چې دې کلمې ته ورسيدو چې (هذاماقاضی عليه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نو سهيل بيا وويل چې که مونږ ستا نبوت منلی بيا صلحې ته کوم ضرورت وو ته وليکه چې محمد بن عبد الله نو د دې نه بيا علي (رضي الله عنه) انکار وکړ چې ما اوس رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ليکلی نه يې ورانوم، نو بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپله تري لرې کړ او هغه ټکی يې وران کړل بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل زه د الله (جل جلا له) رسول يم اګر که تاسو دروغجن ګڼلی يم.

معاهدې شرطونه:

◆ که د قريشو نه څوک قريشي مسلمانانو ته ورشي نو مسلمانان به يې بيرته ورته سپاري او که مسلمانانو نه څوک هغوی ته ورشي هغوی به يې بيرته سپارلو ته نه مجبوروي.

◆هغه قبايل چې دې دواړو طرفونو کې چاسره هم ملګري شي بل طرف به تجاوز وربانديې نه کوي.

◆دغه صلحه لس کلونو لپاره ده او دغه لس کلونو کې به جنګ يو طرف هم نکوي.

◆مسلمانان به دې کال کې بيرته ستنيږي او بل کال ته به عمرې ته راځي.

◆دغه ليک به د مکې مکرمې په ديوال زړول کيږي تر څو چې ټول يې ووينې.

بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل، پورته شئ خپل څاروي حلال کړئ خو څوک اوچت نشول بيا يې وويل پورته شئ حلاله وکړئ بيا څوک پورته نشول بيا يې دريم وار اواز وکړو بيا څوک پورته نه شول نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپله پورته شو اوښ يې حلال کړو بيا يې نايې راوغوښتو ويښتان يې وخريل.

بيا ټول پورته شول او خپل خپل اوښان يې حلال کړل او د يو بل سرونه يې داسې وخريل چې له ډير خفګانه نژدې وه چې يو بل ووژني.

دا ځکه چې دغه شرطونه ظاهري ډير سخت معلوميدل چې که څوک مسلمان شي نو دوی به يې بيرته ورکوی او که څوک له مسلمانانو هغوی ته ورشي نو هغوی به يې نه واپس کوي.

خو د دې صلحې فايدې ډيرې زياتې وي.

(۱) مسلمانانو ته د مشرکينو له خوا نه اطمنان حاصل شو چې هغوی به حملې نه کوي نو ځکه مسلمانانو ته فرصت پيدا شو چې خپله پاملرنه فارس، روم، مصر او نورو ملکونو ته واوړي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هلته وفدونه ولېږل چې زياتې فايدې او لاسته راوړنې يې درلودې.

(۲) هغه قبايل چې مشرکينو سره يې معاهدې لرلې هغوی ته معلومه شوه چې مسلمانان مخ په کاميابۍ روان دي نو رسول الله صلى الله عليه وسلم سره يې رابطې شروع کړې.

د مکې مشرکينو چې همدا مسلمانان يې له خپلو کورنو رايستلي وو او په هيڅ قوت ورته قايل نه وو نو په دې صلحې باندې خبره بيخي ښکاره شوه چې مسلمانان يو قوت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو ته د غزوه موته لپاره هم ښه فرصت په لاس ورغي چې له دې خوا بيخي مطمئن شول چې قريش پرې حمله نشي کولای.

د بيعت الرضوان بله ګټه دا وه چې د صحابه کرامو ايمانونه هم معلوم شول چې تر مرګه يې بيعت وکړ.

بله فايده يې دا شوه چې الله (جل جلاله) د بيعت الرضوان والاوو څخه راضي شو.

په بخاري شريف کې د جابر ابن عبدالله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي چې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره خلک د بيعت الرضوان والا خلک دي.

په بل روايت کې صحيح مسلم شريف کې د جابر ابن عبدالله (رضي الله عنه) او هغه د حفصې رضی الله عنها نه روايت کړی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل او ما په خپلو غوږونو ترې اوريدلي چې د بيعت الرضوان صحابه (رضي الله عنهم) به جهنم ته لاړ نه شي.

له دې صلحې دا معلومه شوه چې صلحه به د اصلي دښمن سره کېږي نه د کمزوري دښمن سره، د دښمن کمزورې ډلې ټپلې به په ضمن کې داخلې وي لکه د عربو قبايل چې په دې کې داخل وو.

❀ ❀ ❀ ❀ ❀

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۴) برخه:

مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه

⇐ د ابوجندل (رضي الله عنه) او ابو بصير (رضي الله عنه) تازه کوونکې واقعات.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) مکې کې هغه مسلمانانو سره وکتل کوم چې کافرانو قسم قسم عذابونه ورکول خو هغوی هجرت نه شو کولای، هغوی کې يو تن اوبوجندل (رضي الله عنه) بن سهيل بن عمرو وو، سهيل بن عمرو هغه کافر مشر وو چې قريشو معاهدې يا صلحې لپاره رالېږلې وه، او ابوجندل (رضي الله عنه) يې ځوی وو کور کې يې په ځنځيرونو تړلی وه کله چې ابوجندل (رضي الله عنه) خبر شو چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) دلته د عمرې په نيت حديبيه کې دی نو له کوره ولچکو او ځولنو سره وتښتېده، او دې ځای کې يې پلار د صلحې ليکل اخري پړاو ته رسيدلي وو فقط ګوتې لګول يا دسخط کول پاتې وو، کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ابوجندل وليدو چې په ډېر تکليف يې ځان رارسولی دی او ټول بدن يې له وهلو ټکولو زخمي دی نو ډېر خفه شو؛ ځکه چې د صلحې شرطونه ليکل شوي وو.

سهيل بن عمرو چې کله خپل ځوان ځوی وليدو؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته يې وويل ما ته خپل ځوی بيرته په لاس راکړه، کنه نو زه دغه صلحه نکوم.

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل ګوره تر اوسه په کاغذ مهر او دسخط نه دی شوی، فقط ليکل شوي ته ماته دا خپل ځوی هديه کې راکړه.

تا خپل ځوی ته قسم قسم عذابونه ورکړي، خو هغه اسلام پرې نښود، لاکن سهيل بن عمرو و نه منله او ټينګ شو چې که ماته خپل ځوی و نه سپارې زه بيرته ځم اخر کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ومنله او ليک يې دسخط کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو جندل (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، یا رسول الله تاسو ما په لاس مه ورکوئ تاسو ګورئ چې دوی په ما څومره ظلمونه کړي زما دغه پلار ما په فتنه کې اچوي ما به له اسلامه وګرځوي.

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل ای: جندل صبر وکړه، الله (جل جلاله) به تاسو ته لاره جوړه کړي لږ نور هم تکلیف تیر کړه الله (جل جلاله) به خامخا تا ته لاره جوړه کړي که زه اوس تا دلته حصار کړم زه به وعده خلاف شم او زه وعده خلافي نکوم.

له یوې خوا صلحه وشوه او ابو جندل په ژړا او واویلا خپل پلار ته په لاس ورکړل شو، له بلې خوا صحابه کرام له دیرې غوصې ناقراره وو له حلالې او سر خریلو وروسته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته د بیرته مدینې منورې ته د تللو امر وکړ.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینې ته ورسیدو نو اول مسجد ته لاړو لږ وخت نه وو تیر شوی، چې ابو بصیر بن عتبه بن اسید (رضي الله عنه) راورسیدو او دغه لوی سفر یې پښې ابله په لوږه تنده تر سره کړی وو، ټول بدن یې زخمي وه کافرانو هر قسم عذابونه ورکړي وو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم ستومانه وو خو د ابوبصیر (رضي الله عنه) ورتګ نور هم پریشانه کړ، لږ وخت نه و تیر شوی چې دوه تنه ځوانان مسجد طرف ته په منډه راغلل؛ کله چې یې په ابوبصیر سترګې ولږیدې نو چغې یې کړې چې ای محمد (صلی الله علیه وسلم) موږ ته ابوبصیر په لاس راکړه وعده خلافي مکوه او د صلحې شرطونه پوره کړه.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابوبصیر (رضي الله عنه) ته وفرمایل لاړ شه ورسره موږ دوکه او وعده خلافي نه شو کولای، ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما مه ورته سپاره ما ته یو څو تکړه ځوانان راکړه زه مکه مکرمه درته فتحه کوم، نورو صحابه کرامو یو بل ته وکتل او ویې ویل قسم دی دغه ځوان ډیر بهادر انسان دی که اجازه ورکول شي هر کار کولی شي خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د امر منل ضروري وو، ځکه چې په دغسې کارونو او د هغې په حکمتونو بل څوک نه پوهیدل.

ابوبصیر (رضي الله عنه) هغه کسانو له خپلو ځانونو سره روان کړ څو منزله وړاندې هغوی دواړو خوراک لپاره کیناستل لږ وخت بعد یو تن سحراګشت یا لویو بولو ته لاړو او یو تن پاتې شو هغه سره ډیره تیره توره وه او هغه یې لاس کې اړوله راړوله، ویل یې چې دغه توره زبردسته توره ده ستا په شان ډیرو باندې ما تجربه کړې چې د اوس او خزرج قبیلو تکړه ځوانان وي او زما ورسره مقابله وي او ترې داسې سرونه غوځوم.

ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل، چې توره خو دې ما ته هم ډیره زبردسته ښکاري ته راکه چې ویې ګورم، هغه مغزوره ځوان چې په خپل طاقت ډیر نازیده، توره یې ورکړه کله چې توره ابوبصیر (رضي الله عنه) لاس ته ورغله نو په یو شړق سره یې سر له تنې جدا کړ او هیسته یې ترې وغورزاوه او دې حالت کې هغه بل هم راروان وو هغه چې کله د خپل ملګري سر ولیدو چې له تنې جدا دی نو مخ په مدینه منوره یې منډې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کافر مخکې دی او ابوبصیر (رضي الله عنه) ورپسې دی هغه ځوان په مسجد نبوی (صلی الله علیه وسلم) ورننوتلو او چغې یې وهلې بچ مې کړئ، دې وخت کې ابوبصیر (رضي الله عنه) هم ورپسې ورسیدلو او له مخ مبارک او سترګو یې د غوصې نه اور وریدو، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې وویل، یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تا خپله وعده پوره کړه زه دی په لاس ورکړم اوس ته مکلف نه یې چې بیرته مې ولیږې او ما ته اوس دغه کافر راکړه چې سر یې له تنې جدا کړم.
رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل دغه کس موږ ته پناه راوړه اګر که دښمن هم دی موږ پناه ورکړې ته یې نشې وژلی او ته باید له دې ځایه لاړ شې ځکه موږ د صلحې تر اخره په خپله وعده ټینګ ولاړ یو.
ابو بصیر (رضي الله عنه) له هغه ځایه ووتو او له ډیر فکر او سوچ وروسته یې د سمندر غاړې ته د تللو فیصله وکړه هغه ځای ډیر لرې وو خو په دې خاطر چې هلته به له لوږې مړ نشي یو شی به ورته پیدا کیږي چې تر هغې ورباندې ژوند تیر کړي چې مسلمانان کامیابیږي.
کله چې ابوبصیر د سمندر غاړې ته ورسیدو نو فکر یې وکړو، چې دغې زبردستې تورې نه باید کار واخلې، نو په هغه لار به اکثره د قریشو قافلې شام ته تللې او بیرته به یې تجارتي مال راوړلو نو ابوبصیر (رضي الله عنه) به هره قافله لوټ کوله کافران به یا وتښتیدل یا به یې مړه کړل او خوراکي شیان یې مکمل په قریشو بند کړل له بلې خوا ابوجندل (رضي الله عنه) خپل پلار سهیل بیا تړلی وو چا ورته وویل چې ابوبصیر (رضي الله عنه) د سمندر غاړې ته لاړ دی او هلته یې د قریشو د قافلو لار نیولې، ابوجندل (رضي الله عنه) بیا هم په کومه طریقه ځان خلاص کړو او د شپې ووتلو تر څو چې یې پلار خبریدو نو هغه ابوبصیر (رضي الله عنه) ته ځان رسولی وو، کله چې یې ابوجندل (رضي الله عنه) ولیدو کلک یې په غیږ کې ونیولو او ډیر زیات خوشحاله شو، چې ملګری یې پیدا شو.
اوس نو دوی دوه تنه زمریان سره یو ځای شول، دواړه هغه بهادر ځوانان وو د ټولې قافلې خلکو ورسره مقابله نه شوه کولای.
دغه خبره د مکې مکرمې نورو ځوانانو ته هم معلومه شوه او نور خلک هم ورسره یو ځای شول تر (۷۰) یا (۸۰) د دې ځوانانو تعداد ورسیدو، له یوې خوا دغه خبره رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته هم معلومه شوه چې ابوبصیر او ابوجندل او نور صحابه کرام اوس په یوه مظبوط قوت بدل شوي، هغوی د مکې خلکو باندې خوراکي توکي بند کړي او د مکې مشرکین په چغو دي نو ډیر زیات خوشحاله شو چې یوې خوا صلحه په خپل ځای پاتې شوه او له بلې خوا مسلمانانو ته قوت پیدا شو.
نو همدې وخت کې د مکې مکرمې مشرکینو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته لیک راولیږلو چې موږ ته د دغه کسانو ضرورت نشته موږ خو یې برباد کړو ځوک یې مړه کړل ځوک راوتښتیدل او مال یې را نه واخیستو ته دې خپل مسلمانان دروغواړه که هر ځوک تا ته درځي درځي دې خو چې موږ یې له شره خلاص شو.
نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپلو ملګرو ابوبصیر او ابوجندل رضی الله عنهم او نورو ته لیک ولیږلو چې راشئ تاسو د صلحې د شرطونو نه مستثنی شوي یاستئ، کله چې هغوی ته دا لیک ور ورسیدو او لیک ابوبصیر (رضي الله عنه) په لاس کې وو او لوستو یې چې مرګ ته یې لبیک وویلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او وفات شو (وإِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُون پیا جندل (رضي الله عنه) هلته خاورو ته وسپارلو او خپله رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راغې چې د مکې مکرمې فتحه کې هم شریک شو نورو ډیرو غزاګانو کې هم شریک شو او اخر کې اردن، لبنان کې شهید شو، إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُون.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۵) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت.

➔ ابن عباس (رضي الله عنه) نه روایت دی چې یوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته دعوت ورکړ، چې ډوډئ ورسره وخوري؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یې دعوت قبول کړ او ورسره روان شو؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وړاندې او عثمان (رضي الله عنه) وروسته روان شو کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بیرته شا طرف ته را وکتل نو ګوري چې عثمان (رضي الله عنه) یې قدمونه مبارک شماري؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته مسکی شو چې قدمونه څنګه شماري؟ خو عثمان (رضي الله عنه) څه و نه ویل، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورسیدو نو امر یې وکړ چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د قدمونو د شمار برابر غلامان ازاد کړئ، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په دومره زیات محبت ډیر زیات خوشحاله شو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایي تر هغې تاسو کامل مومن کیدای نشئ چې تر څو زه درته د ځان، مال، مور او پلار نه زیات محبوب نشم.

➔ جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) فرمایي چې عثمان (رضي الله عنه) ته له بهر نه تجارتي مال کې شهد او نور خوراکي شیان راغلل هغه به یې په خلکو تقسیم کړل او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به یې د وربشو ډوډۍ خوړله.

➔ په یو بل روایت له جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې یوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) د سفر په حالت کې خپله پیاده روان وو او غلام یې په اوښ سپور کړی وه نو ما ورته وویل ای امیرالمؤمنینه تا خو غلام په اوښ سپور کړی او تا د اوښ مهار نیولی نو ویې فرمایل، مسلمانان ټول یو شان دي یو په بل بهتري په تقوی کې لري او دا هم زما په شان انسان دی نو چې زه ستومانه کیږم دا هم ستومانه کیږي.

➔ عبد الله ابن عباس فرمایي چې ما د جمعې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ولیدو چې مسجد کې پوزي باندې اوده وو بیا راپورته شو اودس یې وکړو او په ممبر یې خطبه وویله او د پوزي نښانونه یې په بدن معلومېدل.

➔ یو بل حدیث شریف د ابونعیم نه روایت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) سفر نه راغی او چې کله راورسیدو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل دا اوښ دې چا کړه یا کینوه، عثمان (رضي الله عنه) اوښ کینولو نو هغې باندې غوړي او شهد بار وو، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تري لږ وخوړل او دعا یې ورته وکړه نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل چې ما دغه ټول خیرات کړل ځکه چې په کوم شي بانديې ستا مبارک لاس ولګېږي نو د هغې قیمت څوک نشي پوره کولای نو ځکه اوس دا د الله (جل جلا له) په لاره کې تقسیم کړه

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) سیرت (۱۶) برخه:

◄ **د عثمان (رضي الله عنه) د سخاوت بله بېلګه:**

◄ **په عثمان رضي الله عنه د جنت زیری.**

◄ عثمان رضی الله عنه د خپل بدن د صفایې زیات خیال ساتل.

د مدینې لارو کوڅو کې سوالګر ګرزیدو خو له غریبۍ چا ورسره کومک نشو کولای نو چا ورته د عثمان (رضي الله عنه) کور وښوده، سوالګر د عثمان (رضي الله عنه) کور ته راغی کله چې یې غوښتل دروازه وټکوي د کور له دننه څخه اواز راغی، چې خپلې بي بي ته وایي، چې د ډیوي پلته یا باتي، غټه یا ډبله ده تیل زیات سوځوي دا پلته نرئ کړه، نو سوالګر حیران شو چې دا خو دومره بخیل سړی دی چې د ډیوې پلته هم نری کول غواړي نو ما ته به څه راکړي خو بله چاره نه وه؛ نو اخر یې له سوچ او فکر وروسته دروازه وټکوله نو عثمان (رضي الله عنه) راووتو سوالګر ښه ډېر مشکلات او ضرورتونه ورته بیان کړل نو عثمان (رضي الله عنه) چې کور کې دومره څه نلرل نو له لاسه یې ونیولو او ورته یې وویل راځه نو سوالګر ورسره روان شو کله چې د مدینې منورې ابادۍ په ختمیدو شوه سوالګر ودریدو ورته یې وویل ته ما چیرته بیایې؟ خلک خیرات ورکولو لپاره کور ته ځي او ته ما اوس د مدینې نه بهر بیایې.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل مه ویریږه ستا د ضرورتونو سامان زما کور کې نه وو ځکه مې دلته راوستې، کله چې دواړه د مدینې منورې نه بهر را ووتل نو هلته د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله رارسیدلې وه نو عثمان (رضي الله عنه) هغه سوالګر ته وویل وا خله دا شیان ټول ستا شول.

سوالګر حیران ودرید او یقین یې نه راتلو چې د ډیوې پلته نری کولو والا دې دومره سخي وي چې دومره شیان دې ورکړي؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ته یې وویل، ته ما پورې ټوقې مکوه که کوم شی دی له زړه نه منلی وي راېې کړه کنه نو زه په خپله مخه ځم.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل، زه ټوقی نکوم دا شیان ټول ستا شول او خپلو غلامانو ته یې وویل دا سامان ټول ورکړئ.

کله چې د سوالګر پوخ یقین وشو چې رښتیا وایې نو ورته یې وویل زه دغه ټول سامان نه اخلم دا زما له ضرورتونو زیات دي زه له مجبوریته سوال ته اړ شوی یم؛ نو ماته دومره څه راکړه چې ضرورت ورته لرم.

عثمان (رضي الله عنه) لاسونه پورته کړل دعا یې وکړه چې یا الله (جل جلا له) شکر دی چې دغه سامان د دې سوالګر له ضرورته زیات دی که چیرته تري کم وی، نو ناامیده به لاړ وو بیا یې سوالګر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته وويل دا سامان که ستا له ضروريا تو زيات وي خه خبره ده خو چې کم نه وي او سامان يې ورته وسپارلو.

نو سوالګر ترې پوښتنه وکړه چې اوس دا راته ووايه چې تا خپلې بې بې ته وويل چې د ډيوې پلته نرۍ کړه او اوس دومره سخاوت کوې، دې که څه راز دی؟ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل هلته ما سره دا فکر وو چې زه اسراف کوونکو کې رانشم ځکه چې الله (جل جلا له) اسراف کوونکی د شيطانانو ورونه بللي او دلته خبره د الله (جل جلا له) سره ده دا صدقه چې څومره ډېره وي ثواب يې ډېر وي نو بيا سوالګر ښې ډېرې دعاوې ورته وکړې او له سامان سره ترې رخصت شو.

ابو موسی الاشعري (رضي الله عنه) فرمايي، چې يوه ورځ زه او رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يو باغ ته داخل شو او ما ته يې وويل چې ته دروازه ساته چې څوک بې اجازې رانشي.

د صحابه کرامو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) سره دومره مينه وه چې لږ وخت به ترې غايب شو نو ورپسې کرځيدل به نو عمر (رضي الله عنه)، ابوبکرصديق (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) بيل بيل ورپسې راوتلي وو او پوښتنې به يې کولې نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته چا ويلي وو، رسول الله (صلی الله عليه وسلم) په دغه طرف لاړو؛ نو هغه باغ طرفته راغي دروازه يې وټکوله؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ما ته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيری پرې وکړه.

نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) وو، نو زيری مې ورباندې وکړو چې ډېر زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيری پرې وکړه نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو هغه عمر (رضي الله عنه) وو، نو زيری مې پرې وکړو چې عمر (رضي الله عنه) هم ډېر زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيری پرې وکړه. نو ما چې دروازه خلاصه کړه هغه عثمان (رضي الله عنه) وو او زيری مې پرې وکړو چې عثمان (رضي الله عنه) هم بيخي زيات خوشحاله شو.

د عثمان (رضي الله عنه) بې بې مبارکې نه چې نوم يې احاديثو نه دی ذکر کړی روايت کړيدی چې عثمان (رضي الله عنه) به د خپل بدن د صفايي ډير خيال ساتلو او هر ورځ به يې غسل کولو تر څو يې بدن صاف ستره وي عطر او رانجه به يې زيات خوښول.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه:

⇐ د ابوهريره (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل، دا سې زمانه به راشي چې اختلافونه او فتنې به زياتې شي او زما د امت زيات خلک به ورباندې اخته شي نو موږ ورته وويل چې يا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نو بيا موږ ته څه کول پکار دي؟ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) طرف ته اشاره وکړه چې د امير او ملګرو لاره يې تعقيب کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

⇐ د ام کلثوم (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) به د شپې تهجد و ته پورته کېدو او موږ به ورته ویل، یا ما را پاڅوه یا کوم غلام چې د اوداسه اوبه درکوو نو عثمان (رضي الله عنه) به فرمایل چې زما زړه نه غواړي چې څوک له خوبه پاڅوم بیا به یې دوه رکعته لمونځ کې ټول قران کریم ختم کړ.

بیا عطا بن رباح (رضي الله عنه) فرمایي چې کله کله به عثمان (رضي الله عنه) د ماسختن لمونځ امامت وکړ، چې کله به فارغ شو نو یو طرف ته به یې نفل شروع کړل تر هغې چې ټول قران کریم به یې اخر په وترو کې ختم کړو.

مشکوة المصابیح د صحیحنو روایت نقل کړی چې عثمان (رضي الله عنه) به کله د چا جنازې ته حاضر شو او بیا به قبر ته ورسره لاړو نو بیا به د قبر په غاړه ودریدو او زیات به یې وژړل تر هغې چې د وعظ کولو توان به یې نه وو.

نو صحابه کرامو ترینه پوښتنه وکړه چې یا امیر المؤمنین ته بل وخت کې دومره نه ژاړې لکه د قبر په غاړه دا ولی؟

نو عثمان (رضي الله عنه) وفرمایل، چې قبر د اخرت اولنی منزل دی که څوک دې کې کامیاب شو نو وړاندې به هم کامیاب شي او که دلته په سوال جواب کې څوک ناکام شو نو اخرت کې به هم ناکام وي.

د عثمان (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه په مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) په باب السلام باندې ننوتم او له لمونځ وروسته به باب جبرائیل (ع) باندې وتلم، یوه ورځ مې لره بیره وه نو باب جبرائیل (ع) باندې وتلم چې د خلکو د راننوتلو له وجې ګڼه ګوڼه جوړه شوه نو ګورم چې یو یمني ځوان توره په لاس کې نیولی او چې زه یې ولیدم نو توره یې راته پورته کړه چې ومې وهي، ما یې لاس ونیوه ما وویل څه کوې نو هغه وویل وژنم دی، نه دې پرېږدم؛ نو ما ورته وویل ولې مې وژنې؟

نو هغه یمني ځوان راته وویل ځکه دی وژنم چې د یمن امیر ظلم راباندې کړی!

عثمان (رضي الله عنه) فرمایي، ما ورته وویل ظلم په یمن کې درباندې شوی او ما دلته مدینه کې وژنې؟ نو هغه یمني ځوان وویل، هو. ځکه چې هغه امیر یا والي تا مقرر کړی ته یې مسؤول یې ولې داسې خلک مقرروې چې ظلم کوي، عثمان (رضي الله عنه) وایي ما ورته وویل خبره دې صحیح ده؛ خو تا ما ته کله شکایت کړی او ما ستا شکایت نه دی اوریدلی او تا سره مې عدالت نه وي کړی.

په کار خو داوه چې تا شکایت کړی وی که ستا خبره ریښتیا وي ما به هغه معزول یا لرې کړی وای او ستا انتقام به مې ترې اخیستی وای، خو ستا دغه حرکت چې بې سواله او بې جوابه ما وژنې مناسب نه دی.

نو صحابه کرامو راته وویل یا امیر المؤمنین دا کم عقل دښمن دی دا همداسې پرېښودل نه دي پکار؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي چې ما بیا هغوی ته وویل چې څوک شته چې دغه ځوان وپیژني او ضمانت یې وکړي چې بیا به مدینې ته نه داخلېږي نو یو خپلوان یې راپیدا شو او هغه یې ضمانت وکړ او ما خوشې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره لـه دي چې زه وربانـدې پـوه شـوم چـې دغـه ځـوان درواغ ويـل او فقـط زمـا د وژلـو لپـاره دسـتوري راغلی وه؛ خو الله (جل جلا له) ماته طاقت راکړو چې ويې نيسم خو دغه دښمن ما معاف کړ.

يـو روايـت کـې ذکـر دي•، چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه يـوه ښـځه راتلـه او خپـل ضـروريات بـه يـې ورتـه ويـل او عثمـان (رضـي الله عنـه) بـه کومـک ورسـره کولـو خـو يـو ځـه وخـت نادرکـه شـوه نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) يـې پوښـتنه وکـړه چـې هغـه ښـځه ډيـر وخـت وشـو چـې نـه ده راغلـی نـو چـا ورتـه وويـل چـې د هغـې بچـی پيـدا شـوی او ناروغـه ده نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه د بچـي لپـاره جـامې او نـور لبـاس ورولېـږل او (۵۰) دينـاره يـې ورتـه د مياشـتې مقـرر کـړل بيـا چـې د ماشـوم عمـر يـو کـال شـو نـو دغـه روپـۍ يـې (۱۰۰) ديناره کړې.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۸) برخه:

د ساحر وژل:

په اخيستو او خرڅولو کې اسانتياوې.

د مرتد حکم او څوک په مرتدانو کې راځي؟

◆ البدايـه وانهايـه حيـاة عثمـان (رضـي الله عنـه) کـې ذکـر کـړي چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه يـو سـړی راغلـو ورتـه يـې وويـل، زمـا يـو دوسـت يـوې ښـځې سـره ډيـر پـه مينـه واده کـړی وو يـو بـل بانـدې ډيـر ګـران وو اوس يـې تـر مـنځ شـخړه راغلـې او ځمـا دوسـت خپلـې ښـځې تـه طـلاق ورکـړی اوس وربانـدې پښـيمانه دی او دواړه ژاړي او يـو لـه بلـه جـدا يې نشـي زغمـلای؛ نـو زه غـواړم چـې د خپـل دوسـت دغـه ښـځې سـره نکاح وکړم او بيا يې د دخول يا جماع کولو وروسته طلاقه کړم.

تر څو يې زما دوست بيا په نکاح کړي نو ستا څنګه خوښه ده؟

نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل دغسـې نکـاح پـه اسـلام کـې نشـته او رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) ترينـه منـع فرمـايلی ده او فرمـايلي يـې دي، چـې دغسـې نکـاح کـوونکی بانـدې د الله (جـل جـلا لـه) لعنت دی پام کوه چې دغسې يو کار رواج نکړې چې تر قيامته به يې ګناه ستا په غاړه وي.

سـتا دوسـت او د ده پـه شـان نـور خلـک بايـد د طـلاق مسـئله ښـوقی و نـه ګڼـي او لـه داسـې الفاضـو ځـان وساتئ چې بيا په ناخبرئ کې د خپلې حلالې ښځې سره په دايمي زنا لګيا يې.

◆ عبـد الرحمن ابـن زيـد (رضـي الله عنـه) فرمـايې چـې ام المـؤمنين حفصـې رضـي الله عنهـا بانـدې يـوې ښـځې چـې سـاحره وه سـحرکړی وو او ډيـره يـې پـه تکليـف کـړې وه نـو مـا هغـه ونيولـه او هغـې اقـرار وکـړ چـې زه سـاحره يـم؛ نـو مـا ورتـه د سـحر ګنـاه بيـان کـړه چـې سـحر کفـر دی او سـاحر کـافر دی توبـه تـرې وباسـه او ام المـؤمنين حفصـه (رضـي الله عنـه) لـه سـحره خلاصـه کـړه، خـو هغـې انکـار وکـړو نـو مـا ووژلـه کلـه چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) خبـر شـو نـو ډيـر پـه غصـه شـو عبـد الله ابـن عمـر (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل، تـه پـه داسـې يـو چـا بانـدې خفـه يـې چـې رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) يـې وژل روا ګڼلـي او يـو حـديث يـې

• الدايه و النهايه حياة عثمان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ذکر کړو نو عثمان (رضي الله عنه) چوپ شو او هيڅ يې و نه ويل، ځکه چې تر دې وخته دغه حديث ورته نه وو رسيدلی او بيا يې په همدې حديث باندې د عمل کولو فرمان وليکلو چې که ساحر توبه و نه باسي وژل يې روا دي.

◆ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما له يو تن نه ځمکه واخيستله او ځمکه مې تر خپل تصرف لاندې راوستله او د ځمکې د مالک لږ څه روپۍ پاتې شوې وې، ما انتظار کولو چې هغه سړی روپيو پسې راشي خو هغه ډيرې ورځې رانغې بيا يوه ورځ په لاره کې راسره مخ شو نو ما ورته وويل ته خپلو روپيو پسې ولی رانغلې؟

نو هغه راته وويل، چې تا زما سره غدر يا دوکه کړې او زه دې غولولی يم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايې ما ورته وويل، ما خو تا ته ستا د خوښې قيمت درکړی نو څنګه مې دوکه کړې يې؟

نو هغه سړي راته وويل، کله چې ما تا باندې ځمکه خرڅه کړه هغې وخت کې زه راضي وم خو لږ وخت وروسته ډيرو خلکو راته وويل چې ارزانه دې خرڅه کړې؛ نو ځکه زه هم پښېمانه يم نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، سره له دې چې ځمکه زما تصرف کې راغلې ده او تا په خپله خوښه راباندې خرڅه کړې؛ خو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې په اخيستلو او خرڅولو کې اساني کوونکی به جنت ته ځي نو ستا خوښه ده چې خپلې روپۍ اخلې يا ځمکه او يا لوړ قيمت اخلې؟ نو هغه سړي خپله ځمکه واخيسته او ما ته يې ورکړل شوې روپۍ بيرته راکړې.

◆ د عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه) نه روايت دي چې د مسليمه کذاب وخت کې بعضي خلکو ايمان پرېښود نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته خبر ورکړو چې زه دغسي خلکو سره څه وکړم؟

نو عثمان (رضي الله عنه) راته ليک راولېږلو چې دوی ته اسلام وړاندې کړه که بيرته يې اسلام ومنلو نو معاف يې کړه او که په کفر ولاړ وو نو قتل يې کړه ځکه چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي هر هغه چا چې د کافر صف مضبوط کړ او په دې هم پوهېدلو چې کافر ظالم دی يا يې د کافر حمايت کولو نو وژل يې روادي او مسليمه کذاب تر ټولو اشد کافر دی؛ نو، عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه) فرمايي، ما همداسې وکړل څوک چې بيرته اسلام ته راوګرځيدل هغو مې معاف کړل او چې څوک په ارتداد او کفر ټينګ پاتې شول ټول مې ووژل••.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۹) برخه:

د دين فکر او کرامات.

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د وفات نه وروسته زه غمجن او فکرمند لاره کې ناست وم، چې عمر (رضي الله عنه) راباندې سلام اچولی وو او زه نه وم پوه شوی بيا عمر (رضي الله عنه) ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته شکايت وکړو چې عثمان زما د سلام جواب رانکړ.

•• البدايه والنهايه باب خليفة عثمان، حياة حياة الصحابه جلد 2، اسد الغابه جلد 4.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې زه مسجد ته لاړم نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل، ولې دې د خپل وروروعمر (رضي الله عنه) د سلام جواب نه دی ورکړی، په څه شي ترې خفه یې؟ نو ورته مې وویل، ما نه لیدلی او نه پرې پوهه شوی یم؛ نو ابوبکر (رضي الله عنه) وفرمایل ته صحیح خبره کوې؛ خو زما په فکر ته به په کوم سوچ او فکر کې ډوب وې، نو ما ورته وویل هو په الله (جل جلاله) قسم چې همداسې وه ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل هغه څه سوچ او فکر وو چې ته یې دومره پریشانه کړی وې، نو؛ ما ورته وویل، چې د دې امت د نجات او خلاصئ لار په فکر کې وم، نو ابوبکر (رضي الله عنه) راته وویل، چې ما سره هم دا فکر وو خو ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه هغه راته وویل چې د امت د نجات لاره په قران او سنت کې ده باید تر ټولو اول همدا راونیسئ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي زه ور پورته شوم او د ابوبکر (رضي الله عنه) تندی مې ښکل کړ ما ورته وویل، چې ته د دې اهل یې چې ترې پوښتنه وکړې.

◆ ماوردي د عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت کړی چې عثمان (رضي الله عنه) د جمعې خطبه ویله او لاس کې یې امسا وه چې د جهجاه په نوم یو تن ورپورته شو او امسا یې ترې واخیسته او ماته یې کړه؛ خو عثمان (رضي الله عنه) هیڅ و نه ویل او نه یې خطبه قطع کړه او نه بل چا د خطبې د اوریدلو په وجه څه وویل، عثمان (رضي الله عنه) یوه ګوته پورته کړه او څه اشاره یې وکړه او بیا یې له خطبې نه وروسته هم څه و نه ویل، بیا لږ وخت بعد موږ ولیدل چې د جهجاه په لاس دانه راختلې بیخي زیاتې چغې او فریاد ترې کوي تر هغې چې له هماغه دانې مړ شو نو ټولو به ویل چې دا د عثمان (رضي الله عنه) د ښیرا او له امله داسې شو.

◆ په یو روایت کې طبقات الکبری لیکلي چې عثمان (رضي الله عنه) یوه ورځ خپل غلام ته وویل ما یوه ورځ ستا غوږ کش کړی وو ته راشه او زما غوږ ونیسه او کش یې کړه نو هغه ورته وویل چې ما بښلی یې نه یې کش کوم خو عثمان (رضي الله عنه) ورسره نه منله تر هغې چې غلام یې مجبور کړ، چې غوږ نه یې ونیسي نو چې کله یې له غوږه ونیولو لږ یې کش کړ زړه یې نه غوښتل چې ډیر یې کش کړي او عثمان (رضي الله عنه) به ورته ویل ښه پوره یې کش کړه چې د قیامت په ورځ در څخه خلاص شم.

◆ تاج البستکي طبقات الکبری کې لیکلي چې یو سړی عثمان (رضي الله عنه) ته راغلو او نور صحابه کرام هم ورسره ناست وو هغه وویل، چې یو سړی به دلته راشي چې هغه په لاره کې یوې زنانه سره بدکاري کړې وي نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل، چې یو سړی به دلته راشي چې د سترګو به یې د زنا نښې او نښانې معلومېږي؛ نو هغه سړي ورته وویل، ولې له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه بعد هم وحې نازله شوه چې تا ته یې په سترګو کې د زنا نښې ښکاري؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل دا وحې نه ده تجربه او کرامت دی چې الله (جل جلاله) یې چا ته ورنصیب کړي زه زنا کار پېژنم او ما ته یې په سترګو کې نښې نښانې معلومېږي، نو هغه سړی چې په خپل ځان پوی شو نو چوپ شو نور یې کومه خبره ونکړه.

◆ محمد بن عبدالله ابن موسی خفاف فرمایي، چې موږ شام ته لاړو نو موږ یو سړی ولیدو چې پرمخې پروت دی او ښېښې یې د پنډیو سره او لاسونه یې د اوګو سره پرې شوي دي او په سترګو ړوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او چغــې وهــې هــای د دوزخ اوره هــای د دوزخ اوره هــلاک شــوم تبــاه شــوم بربــاد شــوم جهنمــي شــوم؛ نــو مــوږ تــرې پوښــتنه وکــړه چــې دا ولــی؟ چــا درســره داســې کــار وکــړ، نــو هغــه وویــل چــې کلــه عثمــان (رضي الله عنــه) محاصــره شــو او د هغــه کــور تــه خلــک ننوتــل نــو زه هــم پــه هغــې خلکــو کــې وم نــو مــوږ چــې د هغــه کــوټې تــه داخــل شــو؛ نــو د هغــه بــي بــي هلتــه وه هغــه لــه کــوټې راووتلــه او ماتــه مخــې تــه راغلــه مــا هغــه پــه څپيــړه ووهلــه او عثمــان (رضــي الله عنــه) زه وليــدم او هغــه راتــه ښــيراوې وکــړې، چــې د پښــو، لاســو او ســترګو خــلاص شــې او جهــنم دې ځــای شــه نــو زه فــوراً لــه هغــه ځايــه راووتلــم دلتــه شــام تــه راغلــم دلتــه څــوک وه زه پــرې پــوی نــه شــوم راغــی او زمــا لاســونه يــې پــه اوږو کــې، او پښــې لــه پنــډيو ســره پــرې کــړل او ســترګې يــې را نه و ويستلې اوس فقط د جهنم لاره راته پاتې ده او بس*.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د شهادت اسباب او د جنت زيری.

◆ يــوه ورځ رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) پــه جبــل احــد ولاړ وو چــې دغــه غــر پــه خوځيــدو شــو نــو رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) ورتــه وويــل ودريــږه تــا بانــدې يــو نبــي (صــلی الله عليــه وســلم)، بــل صــديق او دوه شــهيدان ولاړ دي نــو غــر ودريــدو او رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) ســره ابــوبکر (رضــي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ابوموســی الاشــعري (رضــي الله عنــه) نــه روايــت دی چــې رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) زمــا ســره پــه يــو بــاغ کــې وه نــو چــا دروازه وټکولــه نــو زســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) راتــه وفرمايــل چــې دروازه ورتــه خلاصــه کــړه او د جنــت او شــهادت زيــری ورکــړه نــو کلــه چــې مــا دروازه خلاصــه کــړه نــو هغــه عثمــان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ام المــؤمنين عايشــې صــديقې رضــي الله عنهــا نــه روايــت دی چــې ماتــه رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) د وفــات نــه لــږ مخکــې وفرمايــل چــې مــا تــه زمــا ملګــری راوغــواړه نــو مــا ورتــه وويــل ابــوبکر صــديق (رضــي الله عنــه) نــو هغــه وويــل نــه، بيــا مــا ورتــه وويــل عمــر (رضــي الله عنــه) هغــه راتــه وويــل نــه بيــا مــا ورتــه وويــل عثمــان (رضــي الله عنــه) نــو هغــه راتــه وويــل هــو نــو مــا اعثمــان (رضــي الله عنــه) راوغوښــتنو کلــه چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) راغــی نــو مــا تــه رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) وفرمايــل تــه لــږه وړانــدې لاړه شــه زمــا عثمــان (رضــي الله عنــه) ســره پټــه خبــره ده نــو زه تــرې لــرې کيناســتم نــو رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) عثمــان (رضــي الله عنــه) تــه غــوږ کــې خبــرې وکــړې چــې د عثمــان (رضــي الله عنــه) شــکل ورســره تغيــر شــو بيــا يــې رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) تــه لاس ورکــړو لکــه چــې څــوک چــا ســره قــول او وعــده کوي.

بيــا چــې کلــه د عثمــان (رضــي الله عنــه) د خلافــت اخــري وخــت شــو او خوارجــو ظهــور وکــړو او هغــوی عثمــان (رضــي الله عنــه) کــور کــې محاصــره کــړ نــو هغــې کــې څــه ناپوهــه مســلمانان هــم وو او عثمــان (رضــي الله عنــه) د هغــوی ســره جنــګ کــول نــه غوښــتل او ويــل يــې چــې مــا تــه رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) د

---

* شرح اصول عقايد اهل السنه والجماعه للالکايي ج 9 صف 132

(c) ketabton.com: The Digital Library

صبر کولو امر کړی دی نو موږ ته هغه خبره یاده شوه چې عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره لاس باندې عهد او وعده کړې وه.

◆ د عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې کله خوارجو عثمان (رضي الله عنه) خپل کور کې محاصره کړ نو هغوی د منافقینو او بعضي قوم پرستو مسلمانانو په شمول (۲۰۰) تنه وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته په دیوال سر وربښکاره کړ او ورته یې وویل، تاسو ولی زما وژلو پسې راخیستې ده؟ ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي دي چې له درې قسمه خلکو علاوه د هیچا وژل روا نه دي.

اول: محصن زنا کار چې واده یې وي او بیا هم زنا وکړي، نو رجم کېږي یعنې په تیږو به ویشتل کېږي، چې تر څو مړ شي.

دویم: قصاص والا یعنې چې چا په ناحقه قتل کړی وي او ثبوت پرې وشي نو وژل کېږي به.

دریم: مرتد چې د اسلام نه بیرته کفر ته ور وګرځي نو وژل یې روا دي.

نو ای خلکو قسم په الله (جل جلا له) چې ما نه په جهالت کې زنا کړې او نه په اسلام کې، قسم په الله (جل جلا له) چې ما هیڅ کله ناحقه قتل هم نه دی کړی او قسم په الله (جل جلا له) چې زما په زړه کې هم د مرتد کیدلو سوچ او فکر ندی پیدا شوی، بیا عثمان (رضي الله عنه) وفرمایل زه په الله (جل جلا له)، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)، ملایکو او اخرت ایمان لرم نو بیا ولې زما مرګ درته اسانه ښکاري؟

ابو امامه (رضي الله عنه) فرمایي، چې کله د عثمان (رضي الله عنه) کور باغیانو خوارجو محاصره کړ خوراک، څښاک او هر څه یې وربانديې بند کړل، نو د عثمان (رضي الله عنه) د کور تر څنګ د بلاط په نوم کورونه وو، هغه طرف د باغیانو او خوارجو نه په امن کې وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) د قضایې حاجت لپاره تللی وه او موږ هلته ناست وو نو موږ ته یې تشریف راوړ او ویې وفرمایل چې باغیان او خوارج ماته د قتل ګواښونه راکوي.

ابو امة فرمایي موږ ورته وویل، تا ته الله (جل جلا له) کافي دی هغه به دې مددګار شي نو بیا عثمان (رضي الله عنه) هماغه خبره تکرار کړه چې غیر له ناحقه قاتل، محصن زناکار او مرتد نه د بل مسلمان وژل نه دي روا تر څو چې د کافر صف ته نوي لاړ او هغه یې نوي قوي کړي.

ابو هریره (رضي الله عنه) فرمایي چې کله خوارجو او باغیانو د عثمان (رضي الله عنه) کور محاصره کړو زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم او د باغیانو سره د جنګ کولو مشوره مې ترې غوښتله او د دې محاصرې ډیرې ورځې تیرې شوې وې ما فکر وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) به ډیر وږی او تږی وي؛ خو چې ومولیده بالکل تازه وو، نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل چې ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب کې راغلی او راته یې وویل ته به ډیر تږی شوی یې؟

نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو!

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل، که غواړې چې الله (جل جلا له) په دې خوارجو فتحه درکړي هم الله (جل جلا له) به دې امداد وکړي او که غواړې موږ سره جنت کې روژه ماته کړې نو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خوښه ده نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما ورته وويل، چې يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) غواړم جنت کې له تاسي سره روژه ماته کړم.

نو ابوهريره (رضي الله عنه) فرمايي، چې عثمان (رضي الله عنه) د خپلې کوټې بام ته اشاره وکړه چې له دې بام نه يوه بوقه چې اوبه پکې وې راښکته شوه او ما ته يې اواز وکړو چې اوبه وڅښه او ما له هغې بوقې اوبه وڅښلې قسم دی چې تر او سه زما په سينه کې د هغې اوبو يخوالی او خوږوالی په خوله کې محسوسوم.

د عثمان (رضي الله عنه) به ضد دغه بغاوت يو يهودي چې عبدالله بن سبا نوميده شروع کړی وه کله چې عثمان (رضي الله عنه) خليفه شو؛ نو له اولې ورځې دغه يهودي دغه خبرې کولې چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) دی او علي (رضي الله عنه) د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زوم او د تره ځوی دی نو چې کله علي (رضي الله عنه) خبر شو هغه تري شام ته وتښتيدو او (۲) تنه خوارج علي (رضي الله عنه) قتل کړل دغه يهودي عبدالله ابن سبا شام کې بعضې کمزوري مسلمانان د قوم پرستۍ په شعار وغولول او څه اندازه خوارج او منافقين هم ورسره شول اخر يې دغه شورش او بغاوت ته عملي بڼه ورکړه او مدينې منورې ته راغلل.

د خوارجو اول هدف دادی چې لمړی هغه مسلمانان له منځه وړي چې په اسلام مضبوط او ټينګ ولاړ وي، د خوارجو شعارونه تل غولوونکي او تير ايستونکي وي چې بې علمه او کمزوري مسلمانان وربانديې ډير ژر غوليږي همدا وجه وه چې، دغه عبدالله ابن سبا يهودي د مکې د فتحې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ته راغلی وو او قسمونه يې ورته خوړلي وو، چې زه مسلمان شوی يم او کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته پس له نيولو راوستل شوی وه؛ نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته ويلي وو، چې ما ته يې قسمونه خوړلي چې زه مسلمان يم او عثمان (رضي الله عنه) يې ضمانت هم کړی وه.

خوارج نه يوائې چې دروغجن دي بلکې احسان فراموشه هم دي بيا همدې يهودي، نور خوارج تيار کړل چې د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت موضوع مشکوکه کړي او په ضد يې قيام وکړي*.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۱) برخه:

عبدالله ابن سبا څوک وو؟

د عبدالله ابن سبا غلطې کارنامې.

د مسلمانانو تر منځ خپل منځي جګړې.

◆ په صحابه کرامو د کفر او ارتداد تاپه لګول خصوصاً په ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، عثمان (رضي الله عنه) او ام المؤمنين عايشه رضی الله عنها صديقه باندې او په بي بي عايشه (رضي الله عنه) باندې د زنا تهمت سره له دې چې قران کې يې د صفايي آياتونه نازل شوي دي.

---

* کنزالعمال جلد 1 صفحه 78، مسند امام احمد جلد 4، البدايه والنهايه جلد 7 صفحه 181، اخرج ابن سعد جلد 3 صفحه 46 عن ابی سهله بمعناه اطول من هذا وعند عبدالرزاق والحسن بن سفيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مسلمانانو تر منځ د کنځلو او بدو ردو ویلو رواج همدې خبیثو شروع کړی دی.
- د لعنت ویلو رواج ابن سبا شروع کړی.
- د شیعه مذهب بنسټګر همدا یهودي دی.
- علي (رضي الله عنه) ته د ربوبیت صفات همده ورکړي او رواج کړي دي.
- د احترام او عزت په نوم د یو مسلمان بل مسلمان ته سجده همدې لعین رواج کړې ده.
- د مسلمانانو د یو بل په وژلو باندې د جنت ګټلو دروغجن شعار همدې لعین رواج کړي دي.

عبدالله ابن سبا له اصله یمني وو چې په ابن الاسود مشهور وو او یهودي وو ډیر چالاک او فصیحې ژبې والا وو؛ نو ځکه یهودیانو د مسلمانانو تر منځ د نفاق اچولو لپاره غوره کړ، بعضې اسلامي زده کړې یې ورزده کړې او مدینې منورې ته یې د خپلو موخو او اهدافو د تر لاسه کولو لپاره راولیږلو او ظاهراً یې د اسلام راوړلو اعلان وکړ، د مسلمانانو تر منځ به یې هر وخت د نفاق خبرې خپرولې زیاته موقع هغه وخت په لاس ورغله چې د صحابه کرامو (رضي الله عنه) د اهل حل والعقد شورى د علي (رضي الله عنه) په خوخه عثمان (رضي الله عنه) خلیفه و ټاکل شو؛ نو دغه یهودي به خلکو ته ویل چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) وو؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ترینه په زور ځان خلیفه کړ.

دغه یهودي به علي (رضي الله عنه) ته د الوهیت صفتونه ورکول، ده به ویل د علي (رضي الله عنه) چې خوښه نه وي نو نعوذ بالله، الله (جل جلاله) هېڅ نه شي کولای د قرانکریم د لسو سپارو پټولو الزام یې په رسول الله (صلی الله علیه وسلم) باندې ولګولو.

علي (رضي الله عنه) ته به یې علم غیب ثابتول او علي (رضي الله عنه) په باره کې داسې خبرې کولې چې سراسر دروا غ دي، دې یهودي به ویل نبوت لپاره علي (رضي الله عنه) غوره شوی وو؛ خو چې کله جبرایل (ع) راغی نو د علي (رضي الله عنه) په بستره محمد (صلی الله علیه وسلم) پروت وو نو په غلطۍ کې یې وحې نازله کړه.

دغه یهودي عبدالله ابن سبا اول حجاز کې همداسې د علي (رضي الله عنه) د الوهیت خبرې خپرې کړې او د قبایلو نوي مسلمان شوي خلک یې ځان سره ملګري کړل بیا یې د قریشو کمزوري مسلمانان چې لا له اسلامه پوره خبر نه وو د قومیت په اور کې سره راجمع کړل.

کله چې علي (رضي الله عنه) خبر شو نو د نیولو حکم یې وکړو؛ خو دغه چالاکه تری کوفې ته وتښتیدو او نور ملګري یې هم پټ شول فقط (6) شپږ تنه علي (رضي الله عنه) ته په لاس ورغلل له هغوی نه علي (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه چې تاسې زما په باره کې څه عقیده لرئ، هغوی هماغه د الوهیت یعنې ربوبیت صفات بیان کړل نو علي (رضي الله عنه) هغوی اور ته واچول علي (رضي الله عنه) څه وخت بعد کوفې ته لاړو.

الجحفي (رضي الله عنه) فرمایي، چې زه خبر شوم چې علي (رضي الله عنه) دلته راغلی نو زه ورغلم او د جمعې ورځ وه؛ نو ما تری واوریدل چې ویې فرمایل، چې له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه بعد بهتر خلک ابوبکر (رضي الله عنه) او عمر (رضي الله عنه) دي له خطبې وروسته ما تری پوښتنه وکړه چې ابن الاسود خو وایي چې ته په دواړو خلیفګانو لعنت وایې؛ نو، علي (رضي الله عنه) وفرمایل نعوذ بالله زه د ابن الاسود خبیث د خبرو نه پناه غواړم بیا یې وفرمایل چې ما ته یې حاضر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړئ، خو عبد الله ابن سبا له هغې ځايه بصرې ته تښتيدلی وه کله چې هلته ورپسې ورغې، بيا يې بصره کې پټ دعوت چلولو چې لړ ملګري يې پيدا کړل نو هغوی يې هلته پرېښودل بيرته يمن نه لاړو، هلته يې څه موده دغه زهرجنه عقيده خپره کړه او له هغې ځايه شام ته لاړو، شام کې امير معاويه (رضي الله عنه) حاکم وو هغه چې ورباندې خبر شو نو ديولو حکم يې وکړو خو ابن سبا له هغه ځايه په تېښته کامياب شو او مصر ته لاړو مصر د ده د عقيدې خپرولو لپاره مناسب ځای وو ځکه چې هلته د يهودو بيخ او بنياد مضبوط وو، هلته يې ډير دعوت وچلولو چې له هغې ځايه يې يو لښکر د عثمان (رضي الله عنه) د وژلو لپاره جوړ کړ، تر هغې چې لاره کې نور قبايل هم ورسره ملګري شول چې مدينې منورې ته راورسيدل نو تقريباً (۲۰۰۰) جنګيالي ورسره ملګري شول او مدينه منوره کې يې عثمان (رضي الله عنه) په کور کې (۴۰) ورځې کلابند کړی وه•.

✵✵✵✵

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغيانو او دوکه شويو مسلمانانو ته خبرداري.

د ابوليلی کندی (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته د خوارجو سره دمقابلې کولو د اجازت غوښتلو لپاره ورغلم نو زه هلته وم چې عثمان (رضي الله عنه) هغوی ته د کړکۍ نه سر ور ښکاره کړ او ورته يې وويل، ای خلکو ما مه وژنئ زما قتل تاسو ته نه دی روا قسم په الله (جل جلاله) که زه تاسو ووژلم او بيا د يو بل د وژلو رواج مو جوړ کړ؛ نو له دې وروسته به کله هم په اتفاق نه شئ او نه به يو ځای لمونځ وکړئ او نه به بيا تاسو ته دغسې فتحې نصيب شي او نه به يو اتفاق او اتحاد جهاد وکړئ، بيا يې د دواړو لاسو ګوتې يو بل کې ننباسلې او ويې ويل، تاسو به دغسې د يو بل سره په خپلو منځو کې په جنګ اخته شئ او دښمن به مو ارام ژوند تيروي، تاسو د دنياوي ګټو لپاره يو مسلمان مه وژنئ بيا يې د سورت هود دا ايات تلاوت کړ.

بسم الله الرحمن الرحيم، يَاقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي.الخ

ترجمه: ای قومه زما ضد او عداوت دې تاسو ته د دې نشي چې تاسو باندې داسې مصيبتونه نازل شي لکه د نوح قوم، د هود قوم او صالح قوم. او د لوط د قوم خبر هم لرې نه دی تاسې ته ښول ترې خبر ياست، بيا يې عبد الله بن سلام (رضي الله عنه) ته ځوک ولېږلو چې ستا څه خيال دی ما ته څه کول پکار دی، ځکه چې هغه د تورات عالم وو او تورات کې داسې ښولې خبرې ليکلې وې نو هغه ورته جواب راولېږلو چې صبر وکړه جنګ کول اختيار نکړې که دوی تا شهيد کړي نو د قيامت په ورځ به تاسره دليل وي او دوی به الله (جل جلاله) راونيسي.

د مغيره ابن شعبه (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وويل، چې زه تا ته درې خبرې مخې ته کوم، ته بايد ورباندې عمل وکړې.

اول: ته بايد په هغه دروازه ووځې چې کومه باندې باغيان نشته او ځان مکې مکرمې ته ورسوې دوی به هلته تا هيڅکله و نه وژني او حرم شريف د حرمت خيال به وکړي.

• البداية والنهاية باب عثمان، الاستيعاب 4ج باب خلفاءالراشدين:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهـــــم: تـه بايـد شـام تـه لاړ شـې هلتـه اميـر معاويـه (رضـي الله عنـه) دی هغـه سـتا د تـره ځـوی دی او تـا حـاكم مقرر كړی دی او هغه ښه مضبوط دی هغه به تا په امن كړي.

دريــــــم: تـه زمـوږ امـام او خليفـه يـې تاسـره اكثـر مسـلمانان او تكـړه صـحابه كـرام دي لكـه زبيـر بـن عـوام (رضـي الله عنـه)، حسـن ابـن علـي (رضـي الله عنـه)، عبـد الله ابـن عمـر (رضـي الله عنـه) او نـور (۷۰۰) تنـه اوس تاسـره دلتـه موجـود دي؛ نـو تـه مـوږ تـه د جنـګ كولـو حكـم وكـړه الله (جـل جـلا لـه) د حـق ملګـری دی او حـق بـه بريـالی شـي او دوی خـوارج بـه لـه مـدينې وباسـو او تـه بـه پـه امـن كـې شـې، پـه الله (جـل جـلا لـه) قسـم چـې تـا تـه د دوی سـره جنـګ كـول روا دي نـو مغيـره بـن شـعبة (رضـي الله عنـه) فرمـايې، چـې عثمـان (رضي الله عنه) راته دا سې جواب راكړ.

تـه چـې وايـې، مكـې معظمـې تـه لاړ شـه نـو مـا لـه رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) نـه اوريـدلي چـې هـر چـا مكـه مكرمـه كـې وينـې تـوی كـړې او يـا يـې سـبب شـو نـو د قيامـت پـه ورځ بـه د ټـولې دنيـا د قتلونـو نيمـايې عـذاب وربانـدې وي او زه نـه غـواړم چـې د داسـې فتنـې سـبب شـم، ځكـه دغـه باغيـان او خـوارج او د ابـن سبا يهودي پيروان هيڅ دين نلري دوی د نفس او خواهش تابعدار دی.

او دوهـم دا چـې زه شـام تـه اميـر معاويـه تـه ورشـم نـو دا خبـره صـحيح ده چـې زه بـه هلتـه پـه امـن شـم خـو خـوارج بـه هلتـه ضـرور راځـي او خپـل منځـي جګـړې بـه شـروع كېـږي او زمـا پـه سـبب بـه د مسـلمانانو بېځايـه وينـې تـوی شـي او ګنـاه بـه بيـا هـم زمـا پـه غـاړه وي بلـه دا چـې زه دا نـه خوښـوم چـې د خپـل حبيـب رسـول (صـلی الله عليـه وسـلم) نـه او د هجـرت د مقـام نـه لـرې و اوسـيږم، زه مـرګ خوښـوم خـو د خپـل حبيـب (صلی الله عليه وسلم) نه لرې نه.

دريـم دا چـې زه تاسـو تـه د جنـګ كولـو امـر دركـړم نـو دې يهـودو او خوارجـو سـره هغـه كسـان ملګـري دي چـې كليمـه وايـي؛ خـو غوليـدلي دي زمـا د مرتـد كيـدلو دروغجـن شـعار ورتـه ويـل شـوي دي د اهـل بيتـو د دروغجنـې مينـې خبـرو دوكـه كـړي ماتـه د دغـه خلكـو كې مسـلمان او كـافر نـه معلـوميږي نـو ځكـه زه نشـم كولای چې د دوی په سبب يوه كليمه ويونكې مړ كړم.

د ابـو هريـره (رضـي الله عنـه) نـه روايـت دی چـې زه د عثمـان (رضـي الله عنـه) د محاصـرې پـه وخـت كـې عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه ورغلـم مـا ورتـه وويـل، باغيـان او خـوارج سـتا دروازه كـې ولاړ دي پـه الله (جـل جـلا لـه) قسـم چـې دوی سـره جنـګ كـول روا دي تـه مـوږ تـه امـر وكـړه چـې ورسـره وجنګيـږو؛ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) راتـه وويـل ايـا تـه غـواړې چـې مـا د خپـل منځـي جګـړو لپـاره سـبب وګرځـوې، قسـم پـه الله (جـل جـلا لـه) چـې مـا د رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) نـه اوريـدلي، چـې ويـې فرمايـل ځـوک چـې د خپـل منځي جګړو سبب شو د قيامت په ورځ به د ټولو وژل شوو ګناه كې شريک وي.

ابـو هريره (رضـي الله عنـه) فرمـايې چـې د عثمـان (رضـي الله عنـه) د دې خبـرو وروسـته زه كـور تـه لاړم قـرار كور كې كيناستم بيا مې د هيچا ملګرتيا ونكړه[○].

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

[○] البداية والنهاية جلد 7 صفحه 210، حكاية الصحابة فصل خلفاء الراشدين ج اول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۳) برخه:

د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې.

➡ د عبد الله ابن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وم نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل، چې تاسره دلته خه تکړه ځوانان شته چې که د خوارجو او ناپوهانو مقابلې ته ووځي نو الله (جل جلا له) به یې ضرور کامیابوي ځکه چې ته په حقه یې ته موږ ته اجازه وکړه چې جنګ ورسره وکړو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل زه تا ته په الله (جل جلا له) قسم درکوم چې داسې ونکړې او ما د خپل منځي جګړو سبب و نه ګرځوې زه نه غواړم چې یو داسې طریقه رامنځته کړم چې په هغې کې د کوم مسلمان وینه توی شي.

➡ بل روایت کې دي چې عبد الله بن زبیر (رضي الله عنه) ورته وفرمایل امیر المؤمنینه قسم دی چې تا ته اوس د دې باغیانو وژل روا دي نو عثمان (رضي الله عنه) وویل نه نه داسې نکوم دوی سره دو که شوی او کمزوري مسلمانان دي زه هغه نشم پیژندلای نو ولی یې وینه توی کړم.

➡ د عبد الله ابن عامر (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې ما له عثمان (رضي الله عنه) وا وریدل چې ویې فرمایل زما په نزد غوره هغه څوک دی چې خپله توره د خپل منځي جګړو نه را حصاره کړي او څوک و نه وژني.

➡ ابن سیرین (رح) فرمایي چې زید ابن ثابت (رضي الله عنه) عثمان رضی الله عنه ته راغی او ورته یې وفرمایل چې د انصارو صحابه کرامو رضی الله عنهم د ځوانانو یو ټولی دروازه کې ولاړ دي که ته اجازه ورکړې نو ستا په دفاع کې به وجنګېږي او دغه خبره یې څو واره تکرار کړه او ورته یې وویل، تاسره دلته هم عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه)، عبد الله بن زبیر (رضي الله عنه) او حسن بن علي (رضي الله عنه) شته او (700) کسان لری امر وکړه چې خوارجو او باغیانو سره وجنګېږي؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل، نه زه دا کار نشم کولای زه د مسلمانانو وژنه نشم کولای.

➡ عبد الله بن ساعده (رضي الله عنه) نه روایت دی سعید ابن عاص رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته راغی چې دغه باغیان دروازه کې موجود دي موږ په تیرو ولي، نېزې راته پرقوي، ډېر صحابه یې زخمیان کړل او ته اجازه نه ورکوې چې ورسره وجنګېږي، نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل زه پوهېږم که جنګ شروع کړم، الله (جل جلا له) به ما ته فتحه راکړي؛ خو زه نه غواړم مسلمانان خپل منځي جګړو کې ښکیل شي.

کله چې سعید ابن عاص (رضي الله عنه) دغه خبره وا وریدله نو ویې ویل قسم په الله (جل جلا له) چې بیا زه لتا نه مشوره و نه غواړم بهر ووتو او په خوارجو یې حمله وکړه ډېر یې مړه کړل اخر یې سر په تورو ولړیدو او شهید شو.

➡ عمر ابن سعد (رضي الله عنه) د خپل پلار نه روایت کوو چې زما وررور عامر ابن سعد (رضي الله عنه) ورته راغی او ورته یې وویل، پلار جانه خلک جنګ ته تیار دي عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار کور کې ناست یې، ته زموږ په شان توره وهوونکي ځامن لرې او خپله هم یو تکړه پهلوان یې ولې نه وځې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد (رضي الله عنه) وويل، بچیه زه لتا نه ښه پوهېږم ایا ته غواړې چې ما خپل منځي جګړې ته ورداخل کړې زه پوهېږم چې د خوارجو او یهودو وژل روا دي؛ خو ناپوهه مسلمان قوم پرستان هم ورسره دي زه به مسلمان له کافره څنګه جلا کوم بیا یې ورته وفرمایل، زویه قسم په الله (جل جلا له) زه به تر هغې و نه جنګېږم چې تر څو مې داسې توره لاس ته نه وي راغلې چې دوه سترګې ولري، ژبه ولري او دوه شونډې ولري، چې زه یې په کافر، یهودي او یا خوارج پورته کړم نو ویې پېژني او راته ووایې وهه یې کافر دی، یهودي دی او خوارج دی او زه شرق تري تیر کړم او سر تري غوڅ کړم او توره کار پرې وکړي او که په مسلمان یې پورته کړم نو توره یې وپيژني چې مسلمان دی او راته ووایې مه یې وهه چې مړ یې نکړې مسلمان دی، بیا سعد وفرمایل چې ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي چې دغسې د فتنې په وخت هغه څوک بهتر دی چې کور کې کیني او شخصي او خپل منځي جګړې ونکړي.

✵ ✵ ✵ ✵ ✵

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۴) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟

د عثمان (رضي الله عنه) فضیلت.

د عثمان (رضي الله عنه) شهادت.

☚ د طلحه بن عبید الله (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، د هر چا یو نژدې ملګری وي، زما د جنت ملګری عثمان (رضي الله عنه) دی.

☚ د حسنینو (رضی الله عنهم) او عبد الله بن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې مور د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وو؛ نو چې کله اخري ورځې شوې مونږ ورته وویل چې اجازت راکړه چې مونږ د خوارجو سره وجنګیږو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل که تاسو نه خفه کېږئ خپلو کورو ته لاړ شئ بیا یې دروازه راته خلاصه کړه او مونږ خپلو کورونو ته لاړو.

☚ حسن (رضي الله عنه) فرمايي، چې ما خپل والد علي (رضي الله عنه) ته وویل، چې عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار ناست یې نو هغه راته وویل، چې زه پوهېږم عثمان (رضي الله عنه) جنګ او وینه تویول نه غواړي نو ځکه کور کې ناست یم.

د عثمان (رضي الله عنه) نه چې کومو خلکو د خلافت پرېښودو غوښتنه کوله اکثره خوارج او یهود وو او ډیر لږ ناپوهه قوم پرست مسلمانان ورسره وو کوم جلیل القدر صحابي تري غوښتنه نوه کړې، بل داچې عایشه (رضي الله عنه) فرمايي چې ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل ته دغه خوارجو سره جنګ ولې نه کوې؟ نو هغه راته وویل چې ستا په کور کې چې ما سره رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پټې خبرې وکړې او بیا یې عهد او قول را څخه واخیست نو هغه همدا خبرې وې ما ته رسول الله

---

[1] اخرج البدایه والنهایة، جلد 7صفحه 282، واخرج ابونعیم فی الحلیة جلد 1 صفحه 94، وایضاً راوه طبرانی مثل ذلک، والهیثمی جلد 7 صفحه299 ، وعن ابن سیرین مثله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(صلی الله علیه وسلم) وفرمایل چې تا ته به خلک یو کمیس درواغوندي پام کوه چې بېرته یې تر مرګه لرې نکړې، نو هغه کمیس همدا خلافت دی.

بل دا چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما ته د صبر کولو ویلي وو او د خوارجو سره په دې خاطر د جنګ نه منع کړی یم چې ناپوهه مسلمانان ورسره ملګري دي نو ما ته د داسې خلکو وژل ناروا دي چې کلمه وایي ځکه چې د جنګ په وخت خوارج او مسلمان پیژندل مشکل دي.

☚ د ذالحجې مبارکه میاشت وه او زیاتره صحابه کرام حج ته لاړل، هغوی فکر کاوه چې د عثمان (رضي الله عنه) محاصره به نوره هم اوږده شي؛ نو ځکه حج ته لاړل دلته مدینه منوره کې عبدالله ابن سبا د ملګرو سره د عثمان (رضي الله عنه) د کور دروازه وسوځوله او د سهار د لمونځ نه بعد عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم تلاوت کولو چې یهودي خوارج د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول او په عثمان (رضي الله عنه) اول ګزار ابن سبا یهودي وکړو چې وینه مبارکه یې د قران کریم په دې آیات مبارک ور تویه شوه،

{فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللهُ وَ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْم }

ترجمه:: زر دی چې چې الله به ستا لپاره کافي شي د دوی نه او الله اوریدونکی او پوهه دی.

یهودي خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ او نورو مسلمانانو ته یې د فتنې دروازه خلاصه کړه د شیعه ګانو د عقیدې موسس عبدالله ابن سبا د عثمان (رضي الله عنه) په شهید کولو د یوې داسې عقیدې دروازه پرانیسته چې تر قیامته به مسلمانانو ته د دوی اضرار له یهودو او نصاراوو زیات وي، څومره مشکلات چې شیعه ګانو د اسلام په تاریخ اهل بیتو ته پیدا کړي هیڅ له دې زیاته بېلګه یې بله نشته.

☚ خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ خو د عثمان (رضي الله عنه) اخلاق، حیا، سخاوت، بهادري او فتوحات ژوندي دي، د عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم ترتیب او جمع کولو خدمات تر قیامته ژوندي دي.[2]

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۵) او اخري برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کیدل.

د افغانستان فتحه:

عثمان (رضي الله عنه) حذیفه ابن یمان د عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) تر قوماندې لاندې اذربایجان ته ولېږلو له فتحې څخه څه وخت بعد حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ارمنیا ته مخه کړه هغه هلته په جګړه بوخت شو د اذربایجان خلکو بیا شورش وکړو؛ نو حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ولید بن عقبه (رضي الله عنه) هلته ولېږلو او د اذربایجان د خلکو شورش یې ناکام کړ له هغې ځایه بیرته د مدینې منورې په طرف روان شو لاره کې ورته د امیر المؤمنین عثمان (رضي الله عنه) لیک ورورسیدو، چې شام ته د امیر معاویه (رضي الله عنه) د کومک لپاره مجاهدین ولېږې ځکه چې

[2] مسند امام احمد باب فضایل عثمانؓ، الاستیعاب ج 2 ، حلیة الاولیاء 4 باب العشرة مبشرة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شام د عمر (رضي الله عنه) په وخت کې فتحه شوی وو؛ خو د عبدالله ابن سبا خوارجو وخت په وخت شورشونه کول نو ولید بن عقبة (رضي الله عنه) د شام طرف ته (8000) اته زره مجاهدین ولیږل، چې هغوی د خوارجو هغه شورش او بغاوت ختم کړ.

بل خوا عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) چې د عراق د بصرې والي وو له هغې ځایه اخنف بن قیس (رضي الله عنه) د خراسان طرفته راولیږلو ځکه عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) د عمر (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې د خراسان لږې برخې نیولی وې چې بیرته یې له لاسه وتلی وې، نو اخنف بن قیس ترکستان، ایران او نور ځایونه فتحه کړل او قندهار ته یې عاصم ابن عاصم التمیمي (رضي الله عنه) راولیږلو چې د قندهار خلکو ورسره شدید مقاومت وکړ، ډیر تلفات یې ورواړول خو اخر د عاصم (رضي الله عنه) لښکر قندهار فتحه کړ.

بیا پخپله خراسان ته راغی او د جنګ قومانده یې اخنف بن قیس (رضي الله عنه) ته ورکړه هغه د اوسني افغانستان زیاتره برخې ونیولې لکه کابل، غزني او زابل خو څه وخت وروسته د غه خلکو بغاوت وکړ او دا ځایونه د مسلمانانو له لاسه ووتل، له بل خوا عبدالله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) پخپله جوزجان، تالقان او فاریاب ونیول د غه جګړه کې دیرش زره (30000) مجاهدینو برخه اخیستې وه.

ربیع بن زیاد الحارثي (رضي الله عنه) هم عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) قوماندان وو زرنج او ورسره علاقې یې فتحه کړې او عبدالرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) یې کابل طرفته راولیږلو؛ خو د کابل خلکو د مسلمانانو پر وړاندې ډیر شدید مقاومت وکړ او د عبدالرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) مجاهدین یې ښار ته د ننوتلو څخه منع کړل؛ خو مسلمانانو د کابل ښار تر ډیره وخته محاصره کړی وساتلو اخر د کابل اوسیدونکي تنګ شول او مجاهدین یې کابل ته پرېښودل په داسې حال کې چې د مجاهدینو منجنیقونو د کابل زیاته برخه ویجاړه کړې وه.

عبدالله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) بیرته بصرې ته لاړو او اقرع بن حابس (رضي الله عنه) یې دلته امیر وټاکلو اقرع ابن حابس (رضي الله عنه) جوزجان ته لاړو چې جوزجانیانو بیا بغاوت کړی وو هغه هلته مصروف شو دلته کابل، غزني او زابل کې بیا بغاوت وشو چې د اوسني افغانستان زیاتره برخې بیا د مسلمانانو له لاسه ووتلی او هر ځای مقاومتونه شروع شول بل طرفته هغه مجاهدین چې د قبرص د فتحې لپاره تللي وو له سخت مقاومت سره مخ شوي وو، هلته امیر معاویه (رضي الله عنه) د عثمان (رضي الله عنه) په امر یو بحري فوځ جوړ کړ چې په اسلام کې اولني سمندري فوځ وو او عبدالله ابن قیس (رضي الله عنه) چې د سمندرونو ماهر وو د امیر معاویه (رضي الله عنه) لخوا مشر وټاکل شو او عبدالله ابن عامر التمیمي (رضي الله عنه) سپه سالار کړو هغه پنځه سوه جنګي بیړۍ تیارې کړې او په سمندر کې یې د قبرص په طرف روانې کړې، دې غزا ته ذات السواري وایې ځکه چې د غه ټولې کشتۍ له خلکو ډکې وې نو چې کله د سمندر منځ ته ورسیدل نو هلته د روم عسکرو هم د دوی مخنیوي ته اته سوه بیړۍ راستولی وې او دوی یو بل سره مخامخ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو وربانـدې غشـي ويشـتل شـروع کـړل؛ خـو غشـي هغـوی تـه و نـه رسـيدل نـو عبد الله ابـن قـيس (رضـي الله عنـه) مجاهـدينو تـه امـر وکـړ، چـې د الله پـه توکـل خپلـې کشـتۍ بالکـل د روم د فـوځ کشـتيو تـه ورسوئ، چې لاس په لاس جنګ ورسره وکړو.
همغـه وو چـې مسـلمان فـوځ خپلـې کشـتۍ د هغـوې لـه کشـتيو سـره نـزدې کـړې او پـه يـو بـل يـې د غشـو ويشتل شروع کړل.
چـې اخـر کـې د روم فـوځ هغـه کشـتۍ چـې د مسـلمانانو کشـتيو سـره يـې تړلـې نـوې وتنبـتولې او پـاتې کشتۍ مجاهدينو غنيمت کړې او له سمندره تير شول او قبرص يې فتحه کړ.
د قبـرص د فتحـې وروسـته د مجاهـدينو مخـه د ايـران مجوسـيانو طرفتـه شـوه او سـليمان البـاهلي (رضـي الله عنـه) د ايـران لپـاره سـپه سـالار غـوره شـو چـې لـږ وخـت کـې يـې ايـران مکمـل فتحـه کـړ بـل طرفتـه افريقـايې هيوادونـه لکـه تـونس و غيـره هـم فتحـه شـول؛ خـو عبـد الله ابـن عـامر (رضـي الله عنـه) تـر ټولـو زيـات د عثمـان (رضـي الله عنـه) شـهادت او د خراسـان د ټـولې خـاورې لـه لاسـه وتلـو زيـات پريشـانه کـړی وو، نـو فيصـله يـې وکـړه چـې اول بـه ترکيـه فتحـه کـړې او بيـا بـه د افغانسـتان شـمال طـرف ګاونـډې هيوادونـو او بيـا بـه لـه هغـه ځايـه د ټولـو ملکونـو مشـترکه فـوځ جـوړ کـړې ځکـه چـې د افغانسـتان مختلفـې برخـې ځـو ځـو ځلـه فتحـه شـوې؛ خـو مسـلمانانو ونشـو سـاتلای، دا ځکـه چـې د افغانسـتان خلـک ډيـر بهادر او ميړني وو.
لـه بلـې خـوا چـې د اسـيا زړه ورتـه ويـل کيـږي هـم اسـانه کـار نـه وو، ځکـه چـې لـه سـمندره لـرې غرنـی هيـواد دی، لـوی دښـتې او صـحراګانې لـرې لـوړې ژورې لـري، لـه دوی غيـر بـل ځـوک دغـه هيـواد نـه شـي سـاتلی او د اسـيا د ټولـو هيوادونـو فتحـې هـم لـه دې هيـواده ناشـونې وې، نـو مسـلمانانو اول شـمالي ګاونـډې ملکونه فتحه کړل او بيا يې د افغانستان د نيولو او فتحه کولو پروګرام جوړ کړ.
خـو د افغانسـتان خلـک هـم نـاخبره نـه وو او د مسـلمانانو بـې سـارې فتوحـاتو ورخطـا کړې وو او ځـو ځلـه پـه افغانسـتان حملـې او دواړو طرفونـو تـه تلفـاتو يـې هـم ذهـن کـې وو نـو قـومي مشـرانو د خپلـو عنانـاتو مطـابق يـوه لويـه جرګـه راوغوښـته او مشـوره يـې وکـړه چـې يـو قـوي وفـد مسـلمانانو تـه ورولېـږي، چـې هغـوی سـره خبـرې وکـړې او د يـو داسـې جنـګ چـې هـيڅ سـرحد نلـري، نـو لـه پوهـه کسـانو يـې يـې وفـد چـې د روايـاتو مطـابق پنځـه کسـان وو، عبـد الله عامر (رضـي الله عنـه) اخنـف بـن قـيس (رضـي الله عنـه) او سليمان الحارثي (رضي الله عنه) ته ورولېږي.
عبـد الله بـن عـامر (رضـي الله عنـه) چـې يـو تکـړه، پـوه او عـالم شخصـيت وو دغـه وفـد سـره ډيـره نرمـه لهجـه، ښـه اخـلاق او نبـوي اصـولو بانـدې برابـره معاملـه وکـړه، دوی يـې د مجوسـي او زردشـتي ديـن نـه اسـلام تـه راوبلـل او توحيـد يـې ورتـه وړانـدې کـړو، چـې د دغـه وفـد ټـول مشـران پـه خپلـه خوښـه قـانع شـول چـې دغـه د اسـلام ديـن بـر حـق دی، دوی د ديـن د زده کـړې لپـاره ځـو ورځـې تيـرې کـړې او بيرتـه واپـس راستانه شول.
او بيـا يـې د ټـول افغانسـتان نـه مشـران راجمـع کـړل او د مسـلمانانو د ديـن خـوبي او ښـېګنې يـې ورتـه بيـان کـړې د هغـوی اخـلاق او اعمـالو پـه بـاره کـې يـې ورتـه معلومـات ورکـړل؛ خـو دې مشـرانو يـو ځـل بيـاترې وغوښـتل چـې تاسـې بيـا لاړ شـئ او ورتـه ووايـې چـې مـوږ تـه ځـو عالمـان راولېـږئ چـې هغـوی دغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبي ليدلى وي تر څو چې زمونږ يقين پوخ شي هغوى دوهم ځل مسلمانانو ته ورغلل او هغوى يو څو صحابه كرام ورسره راولېږل چې د هغوى د څو ورځو دعوت په بركت د افغانستان ټول وګړي چې چا په زور نه شو مسلمان كولاى په خپله خوښه مسلمانان شول له دې وروسته عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) په خپله خوښه افغانستان ته راغى او د دغه ځاى د خلكو ايمانداري، بهادري، غيرت او ميلمه پالنې زيات خوشحال كړ او له دې ځايه بيرته تګ يې خوښ نه شو، تر دې چې د يو روايت مطابق جوزجان كې وفات او همدلته خاورو ته وسپارل شو.

په همدې طريقه هغه افغانستان چې په زرګونو فوځ او عسكرو چا تسليم نكړاى شو په خپله خوښه يې اسلام قبول كړ.

چې د ډيرو هغه صحابه كرامو وړاندوينه رښتيا شوه چې د افغانستان خلک په اسانه نه شي مسلمانيدلاى خو كه يو ځل مسلمانان شول تر قيامته به يې څوكم له دين و نه ګرځوي• !

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

• مأخوذ من موسوعة فتح دولة افغانستان الاسلامية، البداية والنهاية، مسند امام احمد:

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library